

**Prognoza oddziaływania na środowisko do
Programu ochrony środowiska dla Powiatu
Będzińskiego na lata 2025-2028
z perspektywą do roku 2032**

Będzin, marzec 2025 r.

Tytuł:	Prognoza oddziaływania na środowisko do Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032
Zamawiający:	Powiat Będziński ul. Jana Śączewskiego 6 42-500 Będzin
Wykonawca:	IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. ul. Barbary 21a 40-053 Katowice
Autor:	mgr inż. Marta Majka

SPIS TREŚCI:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	4
1.1. Dokumenty regionalne	5
1.2. Dokumenty krajowe	10
1.3. Polityka Unii Europejskiej	22
2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	25
3. Analiza istniejącego stanu środowiska	26
3.1. Ogólna charakterystyka powiatu	26
3.2. Analiza i ocena stanu środowiska	27
4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	39
5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu..	41
6. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	44
6.1. Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ	44
6.2. Przewidywane oddziaływanie na istniejące formy ochrony przyrody w tym obszary Natura 2000, pomniki przyrody, zinwentaryzowane siedliska gatunków chronionych i korytarze ekologiczne	59
7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	60
8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie POŚ	62
9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	62
10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	65
11. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	65
Wykaz materiałów:	69

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

W dniu 21 czerwca 2021 r. Uchwałą Nr XXVI/310/2021 Rada Powiatu Będzińskiego przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”.

Podstawą prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 t.j. ze zm.), który nakłada na organy wykonawcze gmin/powiatów obowiązek sporządzania gminnych/powiatowych programów ochrony środowiska.

Wyznaczone w Programie cele i kierunki interwencji są zgodne z celami i kierunkami określonymi w „Polityce Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” oraz w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, a także w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego” i innymi strategicznymi dokumentami nadrzędnymi.

Program zawiera ocenę stanu środowiska Powiatu Będzińskiego z uwzględnieniem danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska. Ponadto w niniejszym opracowaniu dokonano klasyfikacji i hierarchizacji najważniejszych problemów środowiskowych. Wyznaczono obszary, cele i kierunki interwencji. Określono także harmonogram realizacji zadań własnych i harmonogram realizacji zadań monitorowanych Programu, w których sprecyzowano zadania do realizacji wraz ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego i szacunkowych planowanych kosztów. Ustalono również działania systemowe mające na celu wsparcie procesu wdrażania i realizacji Programu. Określono system monitoringu Programu i wskazano możliwości finansowania założonych w opracowaniu zadań.

Struktura Programu obejmuje obszary interwencji w sektorze ochrony środowiska zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030 tj.:

- przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- promieniowanie elektromagnetyczne i przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym,
- kontrola i zarządzanie ochroną środowiska.

W Programie Ochrony Środowiska ujęto analizę uwarunkowań wynikających z Polityki Ekologicznej Państwa 2030 oraz z pozostałych dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych, a w szczególności z ustaleniami i rekomendacjami wynikającymi z:

- Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Strategii Produktywności 2030,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,

- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030,
- Polityki Energetycznej Polski do 2040 r.,
- Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)”,
- Polskiej Strategii Wodorowej do roku 2030 z perspektywą do roku 2040,
- Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategii Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Polityki Surowcowej Państwa,
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły,
- Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, Retencja, zatrzymaj wodę,
- Planu przeciwdziałania skutkom suszy,
- Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Planu Strategicznego dla WPR (Wspólnej Polityki Rolnej) na lata 2023-2027,
- Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego,
- Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego przyjętego Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r. wraz z aktualizacją – Uchwała Nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Zielone Śląskie,
- Programu Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego,
- Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028,
- Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,
- Programu ochrony środowiska przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego do roku 2023,
- Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.

W niniejszej Prognozie oceniono m.in. funkcjonowanie korytarzy ekologicznych określonych w opracowaniu pn. „*Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego*” (centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska oraz funkcjonowanie lokalnych korytarzy ekologicznych. Prognoza daje rzetelną ocenę oddziaływania na stan zdrowia mieszkańców Powiatu Będzińskiego.

1.1. Dokumenty regionalne

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego jest dokumentem określającym cele, kierunki interwencji oraz zadania w obszarze poprawy stanu środowiska Województwa Śląskiego. Głównym celem Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska na terenie województwa śląskiego, ograniczenie negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Pozostałe cele przedstawiają się następująco:

Ochrona klimatu i jakość powietrza:

- poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu,

Gospodarowanie wodami:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu,

Gospodarka wodno-ściekowa:

- prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

- rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu,

Zasoby przyrodnicze:

- ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,

zasoby geologiczne:

- zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi,

gleby:

- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno- ekonomicznymi,

Zagrożenie hałasem:

- poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska,

Pola elektromagnetyczne:

- utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych,

Zagrożenia poważnymi awariami:

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego wraz z aktualizacją

Program ochrony powietrza (POP) dla województwa śląskiego został przyjęty Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego został opracowany w związku z odnotowaniem w 2018 r. przekroczenia standardów jakości powietrza oraz docelowego poziomu benzo(a)pirenu w województwie śląskim. Opracowany został zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych.

W dniu 20 listopada 2023 r. została przyjęta aktualizacja omawianego Programu - Uchwała Nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Aktualizacja Programu została przygotowana, ponieważ w 2022 r. nadal notowane były przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń pyłowych i poziomu docelowego benzo(a)pirenu we wszystkich strefach województwa śląskiego oraz dwutlenku azotu w strefie aglomeracja górnośląska. Program opracowany został zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych.

Nadrzędnym celem Programu jest ewaluacja działań naprawczych tak, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. Celem Programu jest również wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń substancji w powietrzu.

Działania zaplanowane do realizacji w przedmiotowym Programie mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez wspomaganie działań wynikających z przepisów prawa, prowadzących do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największym stopniu oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu.

Zgodnie z przeprowadzonymi analizami w zakresie wpływu poszczególnych źródeł emisji na wysokość stężeń substancji w powietrzu, działania naprawcze w głównej mierze powinny skupiać się na redukcji emisji z sektora komunalno-bytowego (pochodzącej z indywidualnych systemów grzewczych). Dzięki dostępności informacji z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) możliwe było oszacowanie efektu realizacji uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego. Przeprowadzone analizy wskazują, że jej pełna realizacja (likwidacja urządzeń pozaklasowych do końca 2026 r.) pozwoli na poprawę jakości powietrza i dotrzymanie obowiązujących standardów.

Zaplanowane do realizacji działania naprawcze obejmują również zadania wspomagające, związane z prowadzeniem akcji promocyjnych i edukacyjnych, a także działania kontrolne. W Programie wskazano również kierunki działań, których realizacja ma wspomagać skuteczną poprawę stanu jakości powietrza. Działania te mają charakter organizacyjny i wspomagający.

W celu wspomagania i realizacji uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego samorządy gminne powinny stworzyć dla mieszkańców system zachęt finansowych pomocny w ograniczeniu emisji z sektora komunalno-bytowego, a także zapewnić dostępność ekodoradcy.

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego precyzuje **wizję**: Województwo śląskie będzie miejscem o wyróżniających walorach krajobrazowych i przyrodniczych, w którym bogactwo zasobów, optymalnie użytkowane i skutecznie chronione, stworzy lepszą jakość życia i zdrowia człowieka, regionem zrównoważonego rozwoju, w którym wysoka świadomość przyrodnicza mieszkańców przyczyni się do utrwalenia nowego wizerunku województwa śląskiego oraz regionem o sprawnym systemie zarządzania komponentami środowiska przyrodniczego i przestrzeni.

Misją województwa śląskiego jest zachowanie i odtwarzanie dziedzictwa przyrodniczego i przyrodniczo-kulturowego oraz zrównoważone korzystanie z zasobów przyrody i kształtowanie środowiska przyrodniczego na jego obszarze, uwzględniając potrzeby przyszłych pokoleń oraz nie naruszające potrzeb i praw w tym zakresie mieszkańców sąsiadujących województw.

Strategia precyzuje następujące cele strategiczne:

- I cel strategiczny: Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom,
- II cel strategiczny: Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego,
- III cel strategiczny: Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią,
- IV cel strategiczny: Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” została przyjęta Uchwałą Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r.

Wizja rozwoju województwa śląskiego stanowi podstawę do sformułowania głównych celów polityki rozwoju oraz stanowi określenie aspiracji i dążeń społeczności regionalnej.

Wizja rozwoju została sprecyzowana w następujący sposób: **Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwość rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.**

Wizja regionu opiera się na kluczowych wartościach społeczności regionalnej, pozycji i wizerunku regionu w procesach rozwoju kraju i Europy oraz ustalonych w wyniku debaty publicznej kluczowych czynnikach rozwoju.

Wizja rozwoju województwa śląskiego doprowadzi do wykreowania regionu o nowym, pozytywnym wizerunku, który będzie zajmował istotną pozycję w procesach rozwoju Europy.

Osiągnięcie wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych: dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do 2030 r. tj.:

- cel strategiczny A: województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej,
 - ✓ cel operacyjny A.1. Konkurencyjna gospodarka,
 - ✓ cel operacyjny A.2. Innowacyjna gospodarka,
 - ✓ cel operacyjny A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość,
- cel strategiczny B: województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca:
 - ✓ cel operacyjny B.1. wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych,
 - ✓ cel operacyjny B.2. aktywny mieszkaniowiec,
 - ✓ cel operacyjny B.3. atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki,
- cel strategiczny C: województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni:
 - ✓ cel operacyjny C.1. wysoka jakość środowiska,
 - ✓ cel operacyjny C.2. efektywna infrastruktura,
 - ✓ cel operacyjny C.3. atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu,
- cel strategiczny D: województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym:
 - ✓ cel operacyjny D.1. zrównoważony rozwój terytorialny,
 - ✓ cel operacyjny D.2. aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu,
 - ✓ cel operacyjny D.3. nowoczesna administracja publiczna.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego

Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego został przyjęty Uchwałą Nr VII/3/4/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 czerwca 2024 r.

Program ten jest dokumentem strategicznym, który stanowi istotny element długookresowej polityki w zakresie ochrony mieszkańców województwa przed hałasem w środowisku.

Celem niniejszego Programu jest:

- poprawa klimatu akustycznego w środowisku poprzez określenie działań ograniczających poziom hałasu tam, gdzie jest to konieczne na terenie miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz wzdłuż głównych dróg i głównych linii kolejowych, tzw. ochrona czynna,
- zachowanie korzystnych warunków akustycznych w środowisku, tzw. ochrona bierna.

Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028

Projekt Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028 został przyjęty Uchwałą nr 735/17/VII/2024 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 24 lipca 2024 r. Stanowi on aktualizację Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 przyjętego Uchwałą Nr VI/37/7/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 kwietnia 2017 r. Plan stanowi weryfikację stanu gospodarki odpadami na terenie województwa śląskiego i zawiera zaplanowane przedsięwzięcia służące osiągnięciu celów w zakresie gospodarki odpadami, które wynikają z przepisów prawa krajowego i UE.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 został przyjęty Uchwałą Nr XXVI/310/2021 Rada Powiatu Będzińskiego z dnia 21 czerwca

2021 r.

Celem sporządzenia Programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zgodnie z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Program ten stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem i jest spójny ze wszystkimi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla dotyczącymi zagadnień ochrony środowiska.

Program, wyznacza cele i zadania, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Dokument ten wspomaga dążenie do uzyskania w powiecie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w powiecie w odniesieniu m.in. do zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym zapewnienia dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcia dobrego stanu wód, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, zagrożenia hałasem, gospodarki odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym, edukacji ekologicznej, w tym kształtowania wzorców zrównoważonej konsumpcji, zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrony i poprawy stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrony powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzania zasobami geologicznymi oraz terenami przemysłowymi, a także promieniowaniem elektromagnetycznym i przeciwdziałaniu poważnym awariom przemysłowym, usprawnieniu systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego do roku 2023

Program ochrony środowiska przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego został przyjęty uchwałą Nr XVII/227/2020 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r.

Zakresem Programu objęto przede wszystkim rejony zlokalizowane w granicach administracyjnych powiatu będzińskiego, dla których Mapa akustyczna wykazała występowanie najwyższych wartości wskaźnika M, łączącego wielkości przekroczenia wartości normatywnych hałasu oraz liczby ludności na danym obszarze. W Programie odniesiono się osobno do poszczególnych rodzajów źródeł hałasu: drogowego, tramwajowego, kolejowego oraz przemysłowego wraz z analizą kosztów, skuteczności oraz ograniczeń w zakresie stosowania dostępnych środków technicznych oraz organizacyjnych redukcji hałasu.

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas drogowy stanowi dominujące źródło na rozpatrywanym terenie, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania. Największy zakres przekroczeń (niejednokrotnie powyżej 10dB) wykazano na obszarach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych, przebiegających w granicach powiatu będzińskiego charakteryzujących się wysokimi dobowymi wartościami natężenia ruchu (w tym również ruchu ciężkiego), przy braku zabezpieczeń akustycznych w postaci ekranów dla części terenów podlegających ochronie akustycznej. W otoczeniu pozostałych ulic stwierdzone przekroczenia są znacznie mniejsze i mieszczą się w zakresie do 10 dB.

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas tramwajowy stanowi drugie po drogowym dominujące źródło na rozpatrywanym terenie, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas przemysłowy stanowi kolejny pod względem uciążliwości rodzaj hałasu na terenie powiatu. W obrębie powiatu będzińskiego funkcjonuje Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (MPL). Położony jest on na terenie dwóch gmin w dwóch odrębnych powiatach: w gminie Ożarówce (powiat tarnogórski) oraz częściowo na terenie gminy Mierzęcice (powiat

będziński). MPL jest regionalnym portem lotniczym dla całego województwa śląskiego, a pod względem odprawionych pasażerów oraz liczby operacji lotniczych znajduje się na trzecim miejscu wśród polskich portów lotniczych (za lotniskiem w Warszawie im. Chopina i Krakowie - Balicach im. Jana Pawła II).

W przypadku hałasu pochodzenia lotniczego należy zakładać, iż całość terenów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem zawiera się wewnątrz ustanowionego Obszaru Ograniczonego Użytkowania. Strefą OOU na terenach gminy Siewierz objęta jest powierzchnia ok. 4,5 km², na której zlokalizowanych jest 91 lokali mieszkalnych, zamieszkiwanych łącznie przez 243 osoby. W przypadku hałasu pochodzenia lotniczego należy zakładać, iż całość terenów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem zawiera się wewnątrz ustanowionego Obszaru Ograniczonego Użytkowania. Strefą OOU na terenach gminy Mierzęcice objęta jest powierzchnia ok. 2,3 km², na której zlokalizowanych jest 48 lokali mieszkalnych, zamieszkiwanych łącznie przez 127 osób.

Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027

Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027 został przyjęty uchwałą Nr XXVI/311/2021 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 21 czerwca 2021 r.

Wizja Powiatu Będzińskiego koncentruje się na stworzeniu środowiska przyjaznego mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom oraz podniesieniu poziomu ich życia przez zapewnienie trwałego, zrównoważonego rozwoju.

Sformułowano cele strategiczne dotyczące konkretnych obszarów rozwoju:

- Powiat Będziński – przyjazny dla mieszkańców, inwestorów i turystów, dbający o środowisko naturalne i tradycje kulturowe,
- Rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy wykorzystaniu potencjału powiatu,
- Poprawa stanu środowiska i warunków rozwoju,
- Promocja, ochrona zdrowia i włączenie społeczne,
- Rozwój edukacji dostosowanej do bieżących i przyszłych potrzeb.

W/w priorytety, cele i kierunki posłużyły do sprecyzowania kierunków działań w *Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032*.

1.2. Dokumenty krajowe

Polityka Ekologiczna Państwa 2030

Kluczowym elementem zapewniającym bezpieczne funkcjonowanie człowieka w wymiarze społecznym, ekonomicznym i kulturowym jest środowisko, w tym jego kondycja, różnorodność i zasobność. Środowisko kształtuje warunki życia ludzi i przyrody ożywionej, dostarcza wodę, pożywienie, energię i wiele innych zasobów naturalnych. Jakość i walory poszczególnych komponentów środowiska silnie wpływają na zdrowie ludzi i komfort życia. Efektywny sposób wykorzystania środowiska przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej determinuje możliwości wypełniania przez państwo zadań, w tym zaspakajania podstawowych potrzeb bytowych społeczeństwa.

Najważniejsze trendy w obszarze środowiska są następujące:

- negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- zwiększająca się konkurencja o zasoby,
- rosnąca presja na ekosystemy,
- nasilające się skutki zmian klimatu,
- wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska. Jednym ze zidentyfikowanych w SOR wyzwań zewnętrznych w perspektywie krótkookresowej, są prognozowane zmiany w modelu funkcjonowania budżetu europejskiego, w tym zmniejszenie budżetu przeznaczonego na realizację polityki spójności oraz zmniejszenie kwot kierowanych dotychczas dla poszczególnych państw i regionów. Jednocześnie, mając na uwadze krajowy

system dochodów z tytułu opłat i kar środowiskowych, prognozować można, że z powodu osiągnięcia przez poszczególne branże wysokiego poziomu ochrony środowiska, wpływy z tego źródła ulegną również zmniejszeniu. Wyzwanie stanowić więc będzie utrzymanie dalszej zdolności generowania wypłat środków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w kwotach przekraczających wpływy uzyskiwane z tytułu opłat i kar środowiskowych poprzez utrzymanie i doskonalenie wypracowanych mechanizmów zwrotnego finansowania ochrony środowiska, a także poszukiwanie nowych instrumentów finansowych. Przy tym nadal konieczne będzie finansowanie kosztownych inwestycji mających na celu wypełnienie standardów UE i utrzymania istniejących obiektów. Istnieje zatem ryzyko stopniowego wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska przy jednoczesnej konieczności dalszego finansowego jej wspierania, w tym w formie pomocy bezzwrotnej w przypadku działań związanych z przedsięwzięciami mającymi na celu zabezpieczenie dostępu do kluczowych usług ekosystemowych.

Cel główny PEP2030 został sprecyzowany jako: *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców*. Cele szczegółowe i horyzontalne PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi.

Kierunki interwencji obejmują wszystkie obszary tematyczne polityki ochrony środowiska (tab. 1). Stanowią wiązki działań i projektów strategicznych przyczyniających się do realizacji celów szczegółowych PEP2030.

Tabela 1. Kierunki interwencji Programu Ochrony Środowiska zgodne z PEP2030

Cele szczegółowe	Kierunki interwencji
<i>Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego</i>	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód
	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb
	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej
<i>Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska</i>	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu
	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
	Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa
	Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT
<i>Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych</i>	Przeciwdziałanie zmianom klimatu
	Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
Cele horyzontalne	Kierunki interwencji
<i>Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa</i>	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji
<i>Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska</i>	Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania

Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – Strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – Dz. U. z 2019 r., poz. 794)

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Cele i odpowiadające im kierunki interwencji Strategii istotne w kontekście poprawy jakości środowiska w Powiecie Będzińskim to:

Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska:

- ✓ modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- ✓ modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- ✓ realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- ✓ zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030

Celem głównym Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 (SSiNP 2030) jest sprawne i nowoczesne państwo służące obywatelom, środowisku oraz gospodarce, które wpisuje się w działania realizujące cel szczegółowy III SOR: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

SSiNP wskazuje zasady udostępnienia szerokiego zakresu usług administracji publicznej drogą elektroniczną oraz wykorzystania zestandaryzowanych i interoperacyjnych rozwiązań informatycznych we wszystkich dziedzinach funkcjonowania państwa. Szczególną uwagę transformacji cyfrowej administracji publicznej poświęcono w celu szczegółowym III SSiNP Podniesienie sprawności realizacji zadań państwa poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych i zmianę sposobu działania stosownie do możliwości, jakie stwarza technologia.

W ramach SSiNP są planowane działania, których rezultatem będzie poszerzenie zakresu zaawansowanych e-usług administracji publicznej. Skutkować ma to zmniejszeniem potrzeby angażowania urzędników w realizację e-usług, a także zwiększeniem wygody obywateli. Założenia te odnajdują odzwierciedlenie w kierunku interwencji 1 celu szczegółowego III SSiNP: Tworzenie warunków dla efektywnej, dostępnej cyfrowo i bezpiecznej e-administracji.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Celem prac nad SRKL 2030 jest zapewnienie, aby określone w SOR cele, kierunki interwencji, działania i projekty, stanowiące strategiczne zadania państwa w obszarze kapitału ludzkiego i obszarze spójności społecznej - rozbudowa i podnoszenie jakości kapitału ludzkiego w Polsce oraz zwiększanie obszaru spójności społecznej - zostały osiągnięte.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL) została przyjęta uchwałą nr 104 Rady Ministrów w dniu 18 czerwca 2013 r.

Główny cel SRKL 2020 został określony jako rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Dla realizacji celu głównego wyodrębniono cele szczegółowe, które obejmują następujące działania:

- ✓ wzrost zatrudnienia,
- ✓ wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- ✓ poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ✓ poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,
- ✓ podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.

Cele te w świetle wyzwań postawionych w SOR pozostają wciąż aktualne. Obecnie jednak SRKL dynamizuje swoje działania w zakresie spójności społecznej – jednego z głównych obszarów koncentracji działań zdefiniowanych w SOR - i odchodzi od dotychczasowego podziału na narzędzia, czyli działania na rzecz rozwijania kapitału ludzkiego przyporządkowane do poszczególnych etapów życia człowieka, by zastąpić je układem zaczerpniętym z SOR, tzn. obszarami koncentracji działań, kierunkami interwencji i przypisanymi do nich projektami strategicznymi i projektami uzupełniającymi.

Najistotniejszym celem pod kątem określenia celów Programu ochrony środowiska jest:

- cel szczegółowy 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej:
 - ✓ kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (SRKS) stanowi kontynuację i aktualizację przyjętej uchwałą nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (M.P. poz. 378). SRKS jest jednym z instrumentów

realizacji przyjętej uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) (M.P. poz. 260).

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Cel główny SRKS realizowany będzie przez trzy cele szczegółowe:

- cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
- cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,
- cel szczegółowy 3. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Powyższe cele szczegółowe są ze sobą powiązane i przenikają się, co oznacza, że realizacja poszczególnych działań w odniesieniu do jednego celu szczegółowego wpływa na osiągnięcie pozostałych celów szczegółowych oraz celu głównego. Do pełnej realizacji założeń SRKS niezbędne jest współdziałanie i mobilizowanie zasobów różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej: podmiotów administracji publicznej wszystkich szczebli, organizacji społecznych oraz podmiotów prywatnych. Obszar „Kapitał ludzki i społeczny” jest jednym z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR.

Strategia Produktywności 2030

Strategia Produktywności stanowi aktualizację Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki (SIIEG), wzbogaconą o nowe elementy, budujące nowoczesną gospodarkę, opartą o wiedzę i innowacyjne technologie cyfrowe, przy jednoczesnym wykorzystaniu przewag wynikających z naturalnych uwarunkowań kraju oraz ograniczeń będących efektem tychże naturalnych uwarunkowań. Za nadrzędne wyzwanie rozwojowe Polski w obszarze gospodarczym uznano sukcesywne zwiększanie produktywności – zarówno pracy, jak i pozostałych czynników produkcji.

Cel główny Strategii Produktywności: ***Progresywny wzrost produktywności w warunkach gospodarki: neutralnej klimatycznie, o obiegu zamkniętym, opartej na danych.***

Cele szczegółowe:

- Obszar I. Zasoby naturalne (ziemia i surowce):
 - ✓ wzrost wydajności surowcowej gospodarki,
 - ✓ wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce,
- Obszar II. Praca i kapitał ludzki:
 - ✓ szybki rozwój praktycznego uczenia się przez całe życie,
 - ✓ przygotowanie kompetentnych kadr na potrzeby scyfryzowanej gospodarki,
- Obszar III. Inwestycje (kapitał trwały i finansowy):
 - ✓ trwałe zwiększenie stopy inwestycji prywatnych,
 - ✓ automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw,
- Obszar IV. Organizacja i instytucje:
 - ✓ podniesienie jakości zarządzania w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych,
 - ✓ stymulowanie mechanizmów współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi,
- Obszar V. Wiedza:
 - ✓ wzrost intensywności wykorzystania wiedzy i technologii w gospodarce,
- Obszar VI. Dane:
 - ✓ szybki rozwój algorytmicznej gospodarki opartej na danych,
- Obszar VII. Umieędzynarodowienie:
 - ✓ zwiększenie liczby eksporterów, w szczególności na rynkach pozaeuropejskich,
 - ✓ zwiększenie eksportu towarów w obszarze wysokich technologii i kanałami e-commerce.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym

osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do 2030 r. będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dwa pierwsze cele szczegółowe wymienione powyżej są istotne z punktu widzenia Programu Ochrony Środowiska tj.:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
 - ✓ kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska,
 - ✓ kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,
 - ✓ kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
 - ✓ kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

W dniu 15 października 2019 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” (SZRWRI 2030). Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich państwa prezentujący cele, kierunki interwencji oraz działania, jakie powinny zostać podjęte w perspektywie 2030 r.

Cel szczegółowy dotyczący środowiska brzmi: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska. Kierunki interwencji:

- zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska,
- adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

Polityka energetyczna Polski 2040

W dniu 02 lutego 2021 r. Rada Ministrów zatwierdziła „Politykę energetyczną Polski do 2040 r.”. PEP2040 stanowi jasną wizję strategii Polski w zakresie transformacji energetycznej, tworząc oś dla programowania środków unijnych związanych z sektorem energii jak i realizacji potrzeb gospodarczych wynikających z osłabienia gospodarki pandemią COVID-19.

PEP2040 jest kompasem dla przedsiębiorców, samorządów i obywateli w zakresie transformacji polskiej gospodarki w kierunku niskoemisyjnym.

W PEP2040 podejmowane są strategiczne decyzje inwestycyjne, mające na celu wykorzystanie krajowego potencjału gospodarczego, surowcowego, technologicznego i kadrowego oraz stworzenie poprzez sektor energii dźwigni rozwoju gospodarki, sprzyjającej sprawiedliwej transformacji.

W 2040 r. ponad połowę mocy zainstalowanych będą stanowić źródła zeroemisyjne. Szczególną rolę odegra w tym procesie wdrożenie do polskiego systemu elektroenergetycznego morskiej energetyki wiatrowej i uruchomienie elektrowni jądrowej. Będą to dwa strategiczne nowe obszary i gałęzie przemysłu, które zostaną zbudowane w Polsce. To szansa na rozwój krajowego przemysłu, rozwój wyspecjalizowanych kompetencji kadrowych, nowe miejsca pracy i generowanie wartości dodanej dla krajowej gospodarki. Równolegle do wielkoskalowej energetyki, rozwijać się będzie energetyka rozproszona i obywatelska – oparta na lokalnym kapitale.

Transformacja wymaga również zwiększenia wykorzystania technologii OZE w wytwarzaniu ciepła i zwiększenia wykorzystania paliw alternatywnych w transporcie, również poprzez rozwój elektromobilności i wodoromobilności.

Celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe sprecyzowano następująco:

- cel szczegółowy 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych,
- cel szczegółowy 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej,
- cel szczegółowy 3: Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych,
- cel szczegółowy 4: Rozwój rynków energii,
- cel szczegółowy 5: Wdrożenie energetyki jądrowej,
- cel szczegółowy 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii,
- cel szczegółowy 7: Rozwój ciepłownictwa i Kogeneracji,
- cel szczegółowy 8: Poprawa efektywności energetycznej.

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)

Celem głównym aKPOP jest pilna poprawa stanu powietrza w strefach, w których w wyniku oceny jakości powietrza, przeprowadzanej corocznie przez GIOŚ, stwierdzane są w dalszym ciągu przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji w powietrzu oraz ochrona zdrowia i komfortu życia mieszkańców oraz środowiska naturalnego jako całość.

Cel ten realizowany będzie poprzez realizację celów szczegółowych oraz wskazanie kierunków interwencji. Przedstawione w przedmiotowej aKPOP działania powinny być planowane w połączeniu z kierunkami interwencji Polityki Ekologicznej Polski do 2030 r. oraz realizacją celów i projektów strategicznych PEP2040. Umożliwi to eliminację pozostałych barier, określonych w KPOP do 2020 r., intensyfikację działań naprawczych określonych w POP do 2026 r. oraz osiągnięcie celów założonych w realizowanych na poziomie województw uchwał antysmogowych.

Ze względu na nieosiągnięcie celów KPOP do 2020 r. na obszarze wszystkich stref w kraju, celami szczegółowymi aKPOP będzie ich kontynuacja:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Wyzwaniem dla Polski pozostaje zatem osiągnięcie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz pułapu stężenia ekspozycji na pył PM_{2,5} oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia na pył PM_{2,5}, a także poziomów docelowych dla B(a)P. Ponadto problemem pozostaje dotrzymanie poziomów dopuszczalnych dla NO₂ w dużych ośrodkach miejskich, gdzie przy zwiększającej się liczbie stacji komunikacyjnych, pracującej w ramach PMŚ oraz zwiększającym się natężeniu ruchu pojazdów indywidualnych w miastach, problem ten będzie się powiększał. Jednocześnie w związku ze zmieniającymi się warunkami meteorologicznymi, coraz większym problemem mogą stać się przekroczenia poziomu docelowego dla O₃.

Polska Strategia Wodorowa do roku 2030 z perspektywą do roku 2040

Wizją i nadrzędnym celem PSW jest stworzenie polskiej gałęzi gospodarki wodorowej m.in. poprzez rozwój rodzimych patentów i technologii wodorowych oraz ich wykorzystanie na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej i utrzymania konkurencyjności polskiej gospodarki. Cele:

- wdrożenie technologii wodorowych w energetyce,
- wykorzystanie wodoru jako paliwa alternatywnego w transporcie,
- wsparcie dekarbonizacji przemysłu,
- produkcja wodoru w nowych instalacjach,
- sprawny i bezpieczny przesył wodoru,
- stworzenie stabilnego otoczenia regulacyjnego.

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Poniżej wymieniono cele i odpowiadające im kierunki działań istotne dla polityki środowiskowej Powiatu Będzińskiego:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- ✓ dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
- ✓ ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
- ✓ adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:

- ✓ stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
- ✓ organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:

- ✓ wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- ✓ zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:

- ✓ monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- ✓ promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- ✓ budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- ✓ zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ✓ ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

Niniejszy dokument wraz z załącznikami został opracowany w wypełnieniu obowiązku wynikającego z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany dyrektywy 94/22/WE, dyrektywy 98/70/WE, dyrektywy 2009/31/WE, rozporządzenia (WE) nr 663/2009, rozporządzenia (WE) nr 715/2009, dyrektywy 2009/73/WE, dyrektywy Rady 2009/119/WE, dyrektywy 2010/31/UE, dyrektywy 2012/27/UE, dyrektywy 2013/30/UE i dyrektywy Rady (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 525/2013 i zostanie przedłożony do Komisji Europejskiej w związku z art. 9 ww. regulacji.

Dokument prezentuje zintegrowane podejście do wdrażania pięciu wymiarów unii energetycznej tj.:

- bezpieczeństwo energetyczne,
- obniżenie emisyjności,
- efektywność energetyczna,
- wewnętrzny rynek energii,
- badania naukowe, innowacje i konkurencyjność.

Polska prowadzi aktywną politykę klimatyczno-energetyczną, jak również podejmuje działania we wszystkich wymiarach unii energetycznej. Obszarem priorytetowym w ramach pięciu wymiarów unii energetycznej – z perspektywy polskiej racji stanu i stabilnego rozwoju gospodarczego kraju – jest „*bezpieczeństwo energetyczne*”. Musi być ono analizowane w dwóch głównych sferach tj. wytwarzania energii elektrycznej oraz dostaw gazu i ropy naftowej.

Dywersyfikacja struktury polskiego bilansu energetycznego przy jednoczesnym zwiększeniu roli nisko- i zeroemisyjnych i wysokoefektywnych technologii i rozwiązań we wszystkich sektorach gospodarki sprzyjać będzie osiągnięciu pozytywnych efektów w ramach wymiaru „*obniżenie emisyjności*”.

W odniesieniu do celów redukcyjnych na 2020 r., tzw. Effort Sharing Decision określiła dla Polski „cel pozytywny”, w ramach którego sektory nieobjęte systemem ETS mają możliwość zwiększenia swoich emisji o 15% względem roku 2005. Obecnie Polska jest na ścieżce do osiągnięcia ww. celu. W powyższym kontekście ambitnym wyzwaniem będzie realizacja krajowego celu redukcyjnego na 2030 r. w sektorach non-ETS, który został określony na poziomie -7% w tzw. Effort Sharing Regulation opublikowanej w 2018 r.

Kolejnym ważnym elementem unii energetycznej jest obszar „*efektywność energetyczna*”. Najważniejszym aktem prawnym tego obszaru w Polsce jest ustawa o efektywności energetycznej z 2016 r., na podstawie której podmioty zobowiązane są do wdrożenia przedsięwzięć zwiększających efektywność energetyczną (lub w ograniczonej części zakupu białych certyfikatów). Ustawa obejmuje sektor prywatny, jak i sektor publiczny nakładając zobowiązania oszczędnościowe na wszystkie podmioty.

Kolejnym wymiarem unii energetycznej, na którym podejmowane są działania jest „*wewnętrzny rynek energii*”. Obszar energetycznego rynku wewnętrznego UE wymaga dwutorowości działań i synchronizacji. Polega ona na działaniach zapewniających energetyczną wystarczalność oraz równoległe rozszerzaniu i intensyfikacji współpracy w ramach systemu paneuropejskiego.

Obszar „*innowacji w obszarze sektora energetycznego*” to zagadnienie, którego znaczenie jest sukcesywnie wzmacniane. Sektor energetyczny dostrzega coraz większą potrzebę rozwoju nowego podejścia, którego najistotniejszymi narzędziami będą nowe technologie oraz innowacje procesowe. Polska polityka w dziedzinie innowacji stawia na wdrożenia innowacji. Wykorzystywane są środki z budżetu państwa w połączeniu z funduszami europejskimi oraz ze środkami własnymi przedsiębiorstw energetycznych. Trendem wspierającym kierunek na innowacje w energetyce jest aktywność proinnowacyjna spółek energetycznych. W Polsce istnieje coraz silniejsza tendencja – wspierana przez aktywność państwa – która polega na programach inkubacyjnych w stosunku do startup-ów, które tworzą pomysły i rozwijają swoją działalność w sektorze energetycznym.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

W dniu 24 września 2019 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”, przedłożoną przez Ministra Infrastruktury.

Głównym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Osiągnięcie tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju.

Realizacja celu głównego w perspektywie do 2030 r. wymaga podjęcia następujących działań:

- budowy zintegrowanej i wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- poprawy sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (chodzi m.in. o promocję transportu zbiorowego),
- poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- ograniczania negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- poprawy efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Do najważniejszych kierunków interwencji sprecyzowanych w niniejszej Strategii w kontekście celów Programu Ochrony Środowiska są:

- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Zapewnienie bezpieczeństwa państwa oraz jego obywateli należy do żywotnych interesów narodowych Rzeczypospolitej Polskiej. Bezpieczeństwo narodowe oznacza zdolność państwa i jego społeczeństwa do zapewnienia warunków jego istnienia i rozwoju, integralności terytorialnej, niezależności politycznej, stabilności wewnętrznej oraz jakości życia. Zdolność ta jest kształtowana poprzez działania polegające na wykorzystaniu szans, podejmowaniu wyzwań, redukowaniu ryzyka oraz eliminowaniu zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych, co zapewnia trwanie, tożsamość, funkcjonowanie i swobody rozwojowe państwa i narodu (społeczeństwa).

Do najważniejszych celów tej Strategii w kontekście celów Programu Ochrony Środowiska należą:

- Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
 - ✓ Priorytet 3.1. Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
 - a) Kierunek interwencji 3.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,
- Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa
 - ✓ Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - b) Kierunek interwencji 4.1.1. Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,
 - c) Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
 - d) Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
 - e) Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

Polityka Surowcowa Państwa

Celem głównym polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa surowcowego kraju poprzez zagwarantowanie dostępu do niezbędnych surowców (krajowych oraz importowanych) zarówno obecnie, jak i w perspektywie wieloletniej, uwzględniającej zmieniające się potrzeby przyszłych pokoleń.

Cele szczegółowe:

- zapewnienie dostępu do surowców ze złóż kopalin, wód podziemnych i ciepła Ziemi.
- poszukiwanie, rozpoznawanie oraz dokumentowanie złóż kopalin.
- zapewnienie sprzyjających warunków prawnych dla obecnych i przyszłych inwestorów oraz rozwój i unowocześnienie branży geologiczno-górnictwa.
- ochrona złóż kopalin.

- współpraca międzynarodowa w zakresie zabezpieczenia dostępu do surowców.
- pozyskiwanie surowców ze źródeł antropogenicznych oraz wspieranie rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.
- zapewnienie spójności strategii realizowanych przez spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa oraz spółki realizujące misję publiczną z działaniami Pełnomocnika Rządu ds. Polityki Surowcowej Państwa.
- upowszechnianie wiedzy.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie, co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Z kolei dla wód podziemnych określono następujące główne cele środowiskowe:

- Zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych.
- Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych.
- Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych.
- Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.
- Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Trzy cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:
 - ✓ utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
 - ✓ wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
 - ✓ określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
 - ✓ unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi,
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:
 - ✓ ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
 - ✓ ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
 - ✓ ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe,
- Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:
 - ✓ doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
 - ✓ doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
 - ✓ doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
 - ✓ wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
 - ✓ budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe.

Program przeciwdziałania niedoborowi wody, retencja, zatrzymaj wodę

Aby ograniczyć ryzyko powodziowe oraz złagodzić skutki suszy opracowany został Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030 (dalej: PPNW). Jest to pierwszy dokument o charakterze strategicznym kompleksowo omawiający możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej. Program jest komplementarny

względem pozostałych dokumentów planistycznych z zakresu gospodarki wodnej – planów gospodarowania wodami, planów zarządzania ryzykiem powodziowym, planu przeciwdziałania skutkom suszy oraz programów rozwoju dróg wodnych, a działania z nim zawarte są uzupełnieniem zadań wynikających z tych dokumentów. Głównym celem PPNW jest *zwiększenie retencji wodnej w Polsce*. Priorytety:

- Wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej.
- Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.
- Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Celem głównym planu jest *przeciwdziałanie skutkom suszy*.

Cele szczegółowe:

- Skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy.
- Zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy.
- Edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy.
- Formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Cele Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu brzmią:

- Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.
- Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju.
- Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023-2027

Priorytety, które realizują politykę środowiskową to:

1. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii:
 - Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa.
 - Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu – ograniczenie zagrożeń pogodowych i chorobowych.
 - Zwiększanie pochłaniania i skutecznego magazynowania węgla m.in. w wyniku zalesiania najsłabszych gruntów.
 - Rozwój biogospodarki w oparciu o nieżywnościowe zastosowania biomasy rolniczej i leśnej.
 - Wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii.
 - Podnoszenie wiedzy w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich.
2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych:
 - Ochrona zasobów i poprawa jakości gleby.
 - Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich.
 - Poprawa jakości wód.
 - Zapobieganie porzucaniu gruntów.
 - Podnoszenie wiedzy w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, gleby, powietrza.
3. Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów:

- Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego.
 - Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów.
 - Zwiększenie różnorodności upraw.
 - Zwiększenie różnorodności biologicznej lasów.
 - Ekstensywne użytkowanie gruntów z uwzględnieniem potrzeb ich ochrony.
 - Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.
 - Zachowanie zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.
 - Zapobieganie rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych.
 - Rozwój i upowszechnianie zasobów wiedzy i informacji o środowisku.
4. Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym na wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej żywności produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe:
- Wspieranie redukcji stosowania antybiotyków w produkcji zwierząt gospodarskich.
 - Zrównoważone stosowanie środków produkcji i poprawa bezpieczeństwa biologicznego gospodarstw.
 - Zapewnienie dostępności żywności ekologicznej.
 - Podnoszenie świadomości konsumentów o systemach produkcji żywności oraz etykietowaniu produktów.
 - Wsparcie budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych.
 - Podnoszenie świadomości uczestników rynku w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności.
 - Podnoszenie wiedzy rolników o zrównoważonym stosowaniu środków do produkcji i bioasekuracji.

Cele ww. dokumentów w powiązaniu ze specyfiką regionu śląskiego oraz Powiatu Będzińskiego wyznaczają konkretne działania dla Programu ochrony środowiska na kolejne lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032.

1.3. Polityka Unii Europejskiej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest ***Ogólny Unijny Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego do 2030 r.*** Program działań skupia się na trzech obszarach priorytetowych: kapitale naturalnym zasobooszczędnej gospodarce niskoemisyjnej i zdrowiu i dobrostanu ludzi.

W dniu 11 grudnia 2019 r. w odpowiedzi na te wyzwania Komisja Europejska przyjęła Europejski Zielony Ład – ambitny program, którego realizacja ma sprawić, że do 2050 r. Europa stanie się pierwszym neutralnym dla klimatu kontynentem, a także ma zapewnić ochronę, zachowanie i poprawę kapitału naturalnego UE oraz ochronę zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem. W programie tym – który opiera się na modelu regeneracyjnego wzrostu, przynoszącym więcej korzyści niż strat – określono priorytety w zakresie ochrony środowiska na najbliższe lata oraz unijny cel polegający na transformacji gospodarki UE z myślą o zrównoważonej przyszłości, tak aby nikt nie został pozostawiony w tyle, a żeby osiągnąć te cele w praktyce w ramach programu opracowano zbiór strategii politycznych, które przyniosą głęboką transformację, oraz wezwano Unię do wzmocnienia swojej pozycji lidera na forum światowym w kwestiach klimatycznych i środowiskowych.

UE przyjęła również kompleksowe środki w odpowiedzi na kryzys związany z COVID-19, który ma negatywny wpływ na życie i środki utrzymania oraz jest źródłem bezprecedensowych wyzwań w zakresie kształtowania polityki, przy czym sytuacja jest tym trudniejsza, że nastąpiło poważne

pogorszenie koniunktury gospodarczej. W planie odbudowy Next Generation EU, zaproponowanym przez Komisję Europejską w dniu 27 maja 2020 r. i zatwierdzonym na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Europejskiej, które odbyło się w lipcu 2020 r., podkreślono status Europejskiego Zielonego Ładu jako nowej strategii Europy na rzecz wzrostu i jego roli w zakresie osiągnięcia zrównoważonej i szybkiej odbudowy, a także w zakresie zapewnienia długoterminowej przewidywalności w kierunku osiągnięcia neutralności klimatycznej i ostatecznie sprawiedliwej i uczciwej transformacji, w ramach której nikt nie zostaje pozostawiony w tyle.

Unijny program działań w zakresie środowiska, w którym określono tę samą długoterminową wizję i te same cele priorytetowe, co w Zielonym Ładzie, przyczyni się do realizacji unijnego wspólnego zobowiązania w zakresie ekologicznej odbudowy gospodarki.

Plan działań UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy

Istnieje tylko jedna planeta Ziemia, lecz do 2050 r. światowa konsumpcja będzie tak duża, jak gdyby było ich trzy. Oczekuje się, że w ciągu najbliższych czterdziestu lat światowe zużycie materiałów takich jak biomasa, paliwa kopalne, metale i minerały podwoi się, natomiast ilość wytwarzanych rocznie odpadów wzrośnie o 70 % do 2050 r.

Ponieważ połowa całkowitej emisji gazów cieplarnianych oraz ponad 90 % utraty różnorodności biologicznej i deficytu wody wynika z wydobycia i przetwarzania zasobów, Europejski zielony ład dał początek uzgodnionej strategii na rzecz neutralnej dla klimatu, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki. Rozszerzenie zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym z liderów na podmioty gospodarcze głównego nurtu przyczyni się w decydującym stopniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz oddzielenia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów przy jednoczesnym zapewnieniu długoterminowej konkurencyjności UE i bez pozostawiania kogokolwiek w tyle.

Korzystając z jednolitego rynku i potencjału technologii cyfrowych, gospodarka o obiegu zamkniętym może wzmocnić bazę przemysłową UE, przyczynić się do tworzenia nowych przedsiębiorstw i sprzyjać rozwojowi przedsiębiorczości MŚP. Innowacyjne modele biznesowe, oparte na bliższych relacjach z klientami, masowej personalizacji, gospodarce dzielenia się i współpracy oraz napędzane przez technologie cyfrowe, takie jak internet rzeczy, duże zbiory danych, łańcuchów bloków i sztuczna inteligencja, przyspieszą nie tylko wprowadzanie obiegu zamkniętego, ale także dematerializację naszej gospodarki, i sprawią, że Europa będzie mniej zależna od materiałów pierwotnych.

Obywatelom gospodarka o obiegu zamkniętym zapewni wysokiej jakości, funkcjonalne i bezpieczne produkty, które są bardziej wydajne i przystępne cenowo, trwalsze i przeznaczone do ponownego wykorzystania, naprawy oraz wysokiej jakości recyklingu. Cała nowa gama zrównoważonych usług, modeli produktów jako usług i rozwiązań cyfrowych zapewni lepszą jakość życia, innowacyjne miejsca pracy oraz wyższy poziom wiedzy i umiejętności.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 Przywracanie przyrody do naszego życia

Dokument jest unijną strategią na rzecz różnorodności biologicznej, która ma obowiązywać do 2030 r. Zastąpiła ona wcześniejszą, dziesięcioletnią strategię, obowiązującą do 2020 r. i jest jedną z inicjatyw wspierających realizację strategii „Europejski Zielony Ład”. Ma ona na celu zachowanie i ochronę środowiska naturalnego, m.in. poprzez powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej, zagrażającej nie tylko żywotności przyrody, ale także jakości życia ludzi. Dokument ten podkreśla znaczenie, jakie świat przyrody ma nie tylko dla fizycznego i psychicznego zdrowia ludzi, ale też dla funkcjonowania różnych sfer gospodarki, np. poprzez dostarczanie surowców naturalnych czy tzw. usług ekosystemowych (takich jak np. praca owadów zapylających, niezbędna dla produkcji żywności, czy zmniejszanie ryzyka powodzi i suszy dzięki retencjonowaniu wody przez ekosystemy mokradłowe). Zwraca też uwagę na stale pogarszający się stan środowiska przyrodniczego, wskazując jako przyczynę utraty różnorodności biologicznej pięć grup czynników: zmiany użytkowania gruntów

i mórz, nadmierną eksploatację zasobów, zmiany klimatu, emisje zanieczyszczeń i występowanie inwazyjnych gatunków obcych.

W celu ograniczenia postępującej degradacji środowiska przyrodniczego i powstrzymania utraty różnorodności biologicznej w strategii zaproponowano szeroki zakres inicjatyw i działań w różnych obszarach tematycznych związanych z ochroną środowiska i gospodarką zasobami przyrodniczymi. Strategia przewiduje, że jeśli ocena postępów w realizacji jej celów będzie tego wymagać, Komisja podejmie dodatkowe działania legislacyjne wspierające realizację celów strategii.

Głównym celem jest powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i umożliwienie jej odbudowy do 2030 r. Zwiększeniu ochrony i odbudowie zasobów przyrodniczych ma służyć przede wszystkim poprawa i rozszerzenie istniejącej sieci obszarów chronionych. Komisja proponuje objęcie co najmniej 30% unijnych obszarów lądowych i 30% unijnych obszarów morskich ochroną prawną i wprowadzenie korytarzy ekologicznych w ramach transeuropejskiej sieci Natura. Ponadto, co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych, w tym m.in. wszystkie pozostałe w UE lasy pierwotne i starodrzewy miałyby zostać objęte ścisłą ochroną. Kryteria i wytyczne dotyczące identyfikacji i wyznaczania dodatkowych obszarów, w tym definicja ścisłej ochrony, mają być opracowane przez Komisję, we współpracy z państwami członkowskimi i Europejską Agencją Środowiska.

Strategia zakłada przyjęcie nowego unijnego planu odbudowy zasobów przyrodniczych, który prowadzić ma do zmniejszenia presji na siedliska i gatunki oraz stopniową odbudowę różnorodnych ekosystemów lądowych i morskich.

Wśród najważniejszych zobowiązań do 2030 r. można wymienić m.in.:

- ustanowienie prawnie wiążących celów UE dotyczących odbudowy zdegradowanych ekosystemów, szczególnie tych o największym potencjale wychwytywania i przechowywania węgla (w 2021 r. Komisja ma przedstawić wniosek legislacyjny w tej sprawie),
- obowiązek zapewnienia, aby co najmniej 30% gatunków i siedlisk, które obecnie nie mają właściwego stanu ochrony, osiągnęły taki stan lub wykazywały zdecydowaną, pozytywną tendencję. Wytyczne dotyczące wyboru gatunków i siedlisk objętych tym wymogiem zostaną w najbliższym czasie określone przez Komisję i Europejską Agencję Środowiska,
- wspieranie stosowania zrównoważonych praktyk rolniczych. W tym celu działania objęte strategią będą powiązane z nową strategią „Od pola do stołu” i nową wspólną polityką rolną (WPR). Komisja podejmie działania zmierzające do ograniczenia o 50% łącznego stosowania pestycydów do 2030 r. Towarzyszyć im będzie realizacja przyjętej w 2018 r. inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających (mającej na celu odwrócenie spadku ich liczebności). Strategia zakłada też konieczność przywrócenia co najmniej 10% użytków rolnych zawierających elementy krajobrazu o wysokiej różnorodności, takich jak strefy buforowe, ugory, żywopłoty, zadrzewienia (ma to zapewnić przestrzeń dla dzikich zwierząt, roślin, owadów zapylających i naturalnych regulatorów agrofagów). Przywracaniu przyrody na grunty rolne ma służyć również dalszy rozwój rolnictwa ekologicznego – strategia zakłada, że rolnictwo ekologiczne powinno objąć co najmniej 25% gruntów rolnych w UE do 2030 r. Komisja zamierza przedstawić plan działania, który wspierać będzie państwa członkowskie w pobudzaniu popytu na produkty ekologiczne oraz podaży tych produktów,
- zasadzenie co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w UE do 2030 r. Cel ten będzie elementem nowej strategii leśnej UE, która ma powstać w 2021 r. i w większym stopniu niż obecnie uwzględniać działania na rzecz zachowania różnorodności biologicznej i wspierania neutralności klimatycznej. Komisja zapowiada ponadto opracowanie wytycznych dotyczących przyjaznych różnorodności biologicznej praktyk zalesiania oraz leśnictwa bliższego naturze, a także wytycznych dotyczących zrównoważonego wykorzystania biomasy leśnej do produkcji energii,
- przyjęcie do 2021 r. nowego planu działania na rzecz ochrony zasobów rybnych i ochrony ekosystemów morskich. W razie potrzeby Komisja zapowiada również wprowadzenie środków służących ograniczeniu stosowania narzędzi połowowych najbardziej szkodliwych dla różnorodności biologicznej, w tym dla dna morskiego,

- podjęcie działań na rzecz odbudowy ekosystemów słodkowodnych i przywrócenia naturalnych funkcji rzek. Strategia zakłada, że do 2030 r. co najmniej 25 000 km rzek odzyska charakter rzek o swobodnym przepływie. W tym celu Komisja opracuje wytyczne techniczne i wsparcie dla państw członkowskich w celu identyfikacji miejsc do renaturyzacji i ułatwienia uruchomienia finansowania,
- powstrzymanie utraty terenów zielonych w miastach, promowanie zielonej infrastruktury i rozwiązań opartych na zasobach przyrody w planowaniu przestrzennym. Komisja wzywa europejskie miasta liczące co najmniej 20 000 mieszkańców do opracowania do końca 2021 r. planów zazieleniania obszarów miejskich. Aby ułatwić realizację tych prac, Komisja ustanowi europejską platformę na rzecz zazieleniania miast,
- podjęcie działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska. Służyć temu będzie nowa strategia UE w zakresie chemikaliów oraz Plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby. Strategia zakłada ograniczenie stosowania nawozów o co najmniej 20% (w celu redukcji emisji zanieczyszczeń wód azotem i fosforem z nawozów). Komisja ma opracować zestaw wskaźników dotyczących stopniowego ograniczania zanieczyszczenia i ustanowić poziomy bazowe pomagające monitorować pozytywne zmiany,
- dalsze ograniczanie wprowadzania i rozprzestrzeniania się gatunków obcych w środowisku. Celem tego działania będzie zmniejszenie o 50% liczby gatunków z Czerwonej Księgi, dla których zagrożenie stanowią inwazyjne gatunki obce.

Aby uzyskać istotny postęp, wymagany przez prawo Unii Europejskiej konieczne jest wdrożenie i stosowanie wytycznych ujętych w prawodawstwie unijnym dla ulepszenia polskiego systemu ochrony środowiska. Cele i zadania dotyczące ochrony środowiska, wskazujące z reguły na konieczność zmniejszenia presji na środowisko, zawarte są w szeregu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, obejmujących szeroko rozumiane kwestie planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

Analizując cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, należy stwierdzić, że najistotniejsze z punktu widzenia projektowanego dokumentu obszary, cele i kierunki ujęte zostały w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”.

2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem przygotowywanym w ramach przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”. Pozwala na przeprowadzenie oceny potencjalnych (pozytywnych i negatywnych) skutków środowiskowych przedsięwzięć określonych w projekcie Programu.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Programu ochrony środowiska został określony w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, w szczególności art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112, t.j. ze zm.). Zakres został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo znak: WOOŚ.411.16.2025.MM z dnia 07 marca 2025 r.) oraz ze Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (Opinia Sanitarna znak: NS-NZ.9022.22.2.2025 z dnia 17 lutego 2025 r.).

W prognozie przeanalizowano aktualny stan środowiska przyrodniczego na terenie Powiatu Będzińskiego, obszary, cele oraz kierunki interwencji przewidziane do realizacji w projekcie Programu, których zadaniem jest poprawa jakości środowiska naturalnego. Wynikające z przeprowadzonej

analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w powiecie i przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu. Identyfikację i ocenę poszczególnych zadań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych na poszczególne elementy środowiska takie jak: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz i klimat, zasoby naturalne oraz obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Oceniono także wpływ na zdrowie ludzi oraz zabytki i dobra materialne.

3. Analiza istniejącego stanu środowiska

3.1. Ogólna charakterystyka powiatu

Powiat będziński zlokalizowany jest w centralnej części województwa śląskiego i graniczy z powiatami tarnogórskim, olkuskim, myszkowskim i zawierciańskim, a także z miastami Piekary Śląskie, Sosnowiec, Katowice, Siemianowice Śląskie i Dąbrowa Górnicza, która oddziela Gminę Sławków od pozostałych gmin.

Charakter powiatu zależy od występującego w tym rejonie przemysłu górniczego, szczególnie widocznego w gminach południowych: Czeladź, Będzin i częściowo Wojkowice. Obecnie, na obszarze powiatu, nie występują działające kopalnie węgla kamiennego, a jedynym obszarem górniczym jest zlokalizowany w Gminie Siewierz obszar pozyskiwania skał dolomitowych.

Powiat będziński utworzony został 01 stycznia 1999 r. i obejmuje gminy miejskie: Będzin, Czeladź, Sławków i Wojkowice, gminę miejsko-wiejską Siewierz, a także gminy wiejskie: Bobrowniki, Mierzęcice i Psary. Siedzibą powiatu jest miasto Będzin.

Powiat z uwagi na usytuowanie istotnych szlaków transportowych (drogi krajowe 78, 86 i 94, droga ekspresowa S1 a także autostrad A4 i A1), a także bliską odległość od aglomeracji górnośląskiej pełni istotną funkcję tranzytową.

Powiat Będziński zajmuje powierzchnię 364 km² (36 430 ha), co stanowi 2,95 % powierzchni województwa i 0,11 % powierzchni kraju (wg GUS, stan na 31.12.2024 r.).

Według danych GUS Powiat Będziński zamieszkuje 144 192 osoby (stan na 30.06.2024 r.). Pod względem powierzchni największą gminą Powiatu jest gmina Siewierz, a pod względem liczby mieszkańców miasto Będzin.

Powiat Będziński, zgodnie z klasyfikacją według Jerzego Kondrackiego (Geografia Regionalna Polski; Warszawa 2002) znajduje się w obrębie Wyżyny Katowickiej (część południowa) i Garbu Tarnogórskiego (część centralna i północna). Niewielki, północny fragment Gminy Siewierz zlokalizowany jest w obrębie Obniżenia Górnej Warty i Progu Woźnickiego.

Wyżyna Katowicka charakteryzuje się budową ze skał węglonośnych utworzonych w karbonie, na których zalegają dolomity i wapienie triasu środkowego. Stanowi fragment makroregionu Wyżyny Śląskiej, podobnie jak mezoregion Garb Tarnogórski zbudowany głównie z wapieni i dolomitów środkowego triasu z miejscowymi osadami czwartorzędowych glin i piasków.

Wyżyna Śląska, na której leży większość powiatu, zbudowana jest z mało odpornych skał paleozoicznych (piaskowców) pokrytych gruboziarnistymi piaskowcami, iłami, wapieniami i marglami. Na tych utworach zalegają osady czwartorzędowe, na którą składają się piaski, żwiry i gliny. Drobne wysepki wapienia i dolomitu dewońskiego występują pod Siewierzem. Czyste chemiczne wapienie powstały w okresie triasu i zalegają w okolicach Będzina. W wyniku zlodowaceń na obszarze Powiatu a szczególnie Bobrownik, Wojkowic i Psar, zaległy duże połacie piasku, które naniosły rzeki powstałe z topniejących lodowców. Wiejące wiatry utworzyły z tych piasków wzgórza o charakterze wydmy. Lodowiec zostawił jeszcze pokaźne osady żwirów i głazów narzutowych na wzniesieniach. Najwyższym wzniesieniem w powiecie jest Góra Dorotka w Będzinie-Grodźcu, której wysokość wynosi 382 m n.p.m.

Przez wiele lat o przemysłowym charakterze ziem Powiatu decydowało górnictwo. Na terenie Psar, w Strzyżowicach, w 1788 r. powstała pierwsza kopalnia w Zagłębiu. Obecnie przemysł wydobywczy, po likwidacji kopalń węgla kamiennego, reprezentują jedynie Górnicze Zakłady Dolomitowe w Siewierzu. Dzisiaj podstawową gałęzią powiatowej gospodarki jest prężnie rozwijająca się energetyka.

Równie ważną rolę odgrywa hutnictwo metali nieżelaznych. W Sławkowie znajduje się - cały czas rozbudowywany - Euroterminal, będący centrum logistycznym, łączącym nasz kraj z całym Wschodem. Uzupełnieniem przemysłu jest drobna wytwórczość, rzemiosło i usługi.

Obszary prawnie chronione na terenie powiatu zajmują 425,60 ha, co stanowi 1,2 % ogólnej powierzchni powiatu (wg GUS, stan na 31.12.2023 r.). Teren ten charakteryzuje się występowaniem stosunkowo mało form ochrony przyrody czy krajobrazu z uwagi na przemysłowo-zurbanizowany charakter powiatu.

3.2. Analiza i ocena stanu środowiska

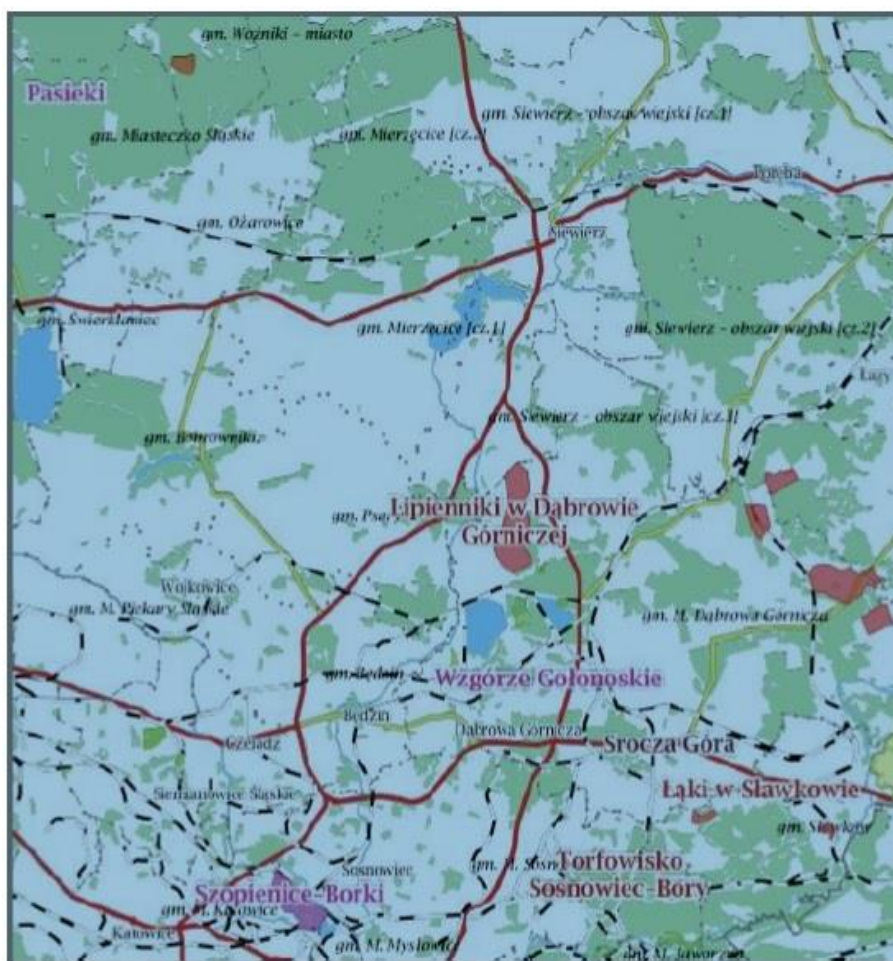
Ochrona poszczególnych komponentów środowiska może pociągać za sobą konieczność realizacji inwestycji, które mogą mieć chwilowy negatywny wpływ na inne komponenty środowiskowe. Poniżej omówione zostały elementy środowiska, które mogą być zagrożone wpływem realizowanych inwestycji.

Zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym stan różnorodności biologicznej i krajobrazowej

Na omawianym obszarze występuje mało form ochrony przyrody czy krajobrazu z uwagi na przemysłowo-zurbanizowany charakter powiatu. W obrębie powiatu utworzono:

- 4 obszary Natura 2000,
- obszary chronionego krajobrazu o charakterze wyspowym Góra Zamkowa, Wzgórze Doroty, Lasek Grodziecki, Przełajka oraz otulina Parku Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki,
- 1 użytek ekologiczny w Dolinie Przemszy,
- 12 pomników przyrody.

Lokalizacja obszarów chronionych w Powiecie Będzińskim przedstawiona została na rys. 1 w ujęciu całego powiatu.

Rysunek 1. Mapa obszarów chronionych w Powiecie Będzińskim

Źródło: <http://katowice.rdos.gov.pl/>

Obszary NATURA 2000

Lipienniki w Dąbrowie Górniczej – specjalny obszar ochrony siedlisk. Został utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) oraz Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 kwietnia 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lipienniki w Dąbrowie Górniczej (PLH240037). Obszar ten znajduje się pod nadzorem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach.

Dolina Białej Przemszy – specjalny obszar ochrony siedlisk. W lutym 2023 r. nastąpiła zmiana nazwy obszaru (wcześniej Torfowisko Sosnowiec-Bory) i znaczące powiększenie obszaru. Został utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) oraz Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 października 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Białej Przemszy (PLH240038). Obszar ten znajduje się pod nadzorem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach.

Łąki w Sławkowie – obszar o powierzchni 50,97 ha, zlokalizowany na terenie powiatu będzińskiego w gminie Sławków. Został utworzony Decyzją wykonawczą Komisji z dnia 07 listopada

2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 7358) (2013/741/UE) i Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 kwietnia 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łąki w Sławkowie (PLH240043). Obszar ten znajduje się pod nadzorem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk obejmujący kompleksy łąk zajęte przez dwa gatunki modraszków.

Kościół w Sławkowie – specjalny obszar ochrony siedlisk. Został utworzony Decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2023/244 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia szesnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2023) 607) i Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Kościół w Sławkowie (PLH240048). Obszar ten znajduje się pod nadzorem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach.

Obszary Chronionego Krajobrazu

Góra Zamkowa – obszar zatwierdzony Uchwałą Nr XIII/139/93 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 23 czerwca 1993 r. w sprawie uznania Góry Zamkowej, wzgórza Doroty oraz Lasu Grodzieckiego za obszar chronionego krajobrazu o charakterze wyspowym i Uchwałą Nr VI/14/11/2019 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 października 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Góra Zamkowa”. Obszar o powierzchni 6,22 ha. Fragment interesującego krajobrazu o cechach naturalnych w granicach miasta. Obszar ten wyróżnia się szczególnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, kulturowymi i historycznymi. Prowadza przez niego szlaki turystyczne (tzw. szlak Husarii Polskiej oraz Szlak XXV-lecia PTTK).

Wzgórze Doroty, Lasek Grodziecki – obszar zatwierdzony Uchwałą Nr XIII/139/93 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 23 czerwca 1993 r. w sprawie uznania Góry Zamkowej, wzgórza Doroty oraz Lasu Grodzieckiego za obszar chronionego krajobrazu o charakterze wyspowym.

Przełajka – obszar zatwierdzony Uchwałą Nr 280/97 Rady Miejskiej w Siemianowicach Śląskich z dnia 27 lutego 1997 r. w sprawie uznania za obszar chronionego krajobrazu terenu pod nazwą „Przełajka” i Uchwałą Nr VII/9/9/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Przełajka”. Obszar leży na terenie dwóch powiatów tj. Siemianowice Śląskie i będzińskim (gmina Czeladź). Stanowi on Pas podmokłych łąk w dolinie rzeki Brynicy na granicy dwóch aglomeracji miejskich - Siemianowic Śląskich i Czeladzi.

Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki – o łącznej powierzchni 44 834 ha przebiegająca na terenie województwa małopolskiego i śląskiego, w powiatach olkuskim, zawierciańskim, będzińskim i Dąbrowa Górnicza. Na terenie powiatu będzińskiego przebiega przez gminę Sławków.

Użytek ekologiczny

W Dolinie Przemszy – obszar o powierzchni 0,43 ha zlokalizowany na terenie Powiatu Będzińskiego w Gminie Siewierz Uchwałą Nr II/13/2018 Rady Miejskiej w Siewierzu z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „W dolinie Przemszy”. To obszar starorzecza rzeki Przemszy, usytuowany na części nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym działki 8391, położonej w Siewierzu. Użytek ten ma bezpośrednie powiązanie z obszarem, który przyrodniczo jest bardzo cenny i stanowi istotny korytarz migracyjny, a mianowicie z doliną rzeki Czarnej Przemszy. Stanowi ona lokalne biocentrum, a więc obszar cechujący się:

- niskim stopniem antropogenicznych przekształceń,
- naturalnym, zgodnym z siedliskiem zestawem zbiorowisk roślinnych oraz gatunków flory,

- bogactwem gatunkowym, w tym występowaniem gatunków rzadkich,
- dużym na ogół zagęszczeniem osobników,
- zasilającym i stabilizującym oddziaływaniem na tereny sąsiednie (źródło dyspersji).

Biocentra spełniają następujące funkcje:

- ochrona zasobów genetycznych roślin i zwierząt (w tym gatunków rzadkich),
- ochrona miejsc rozrodu zwierząt i zdobywania przez nie pokarmu,
- ochrona procesów ekologicznych zachodzących w ekosystemach; ochrona naturalnych fragmentów przyrody i krajobrazu,
- zasilanie biologiczne oraz stabilizacja ekologiczna terenów sąsiednich (źródło dyspersji).

Pomniki przyrody

Na terenie Powiatu Będzińskiego zlokalizowanych jest 12 pomników przyrody tj.:

- Pojedyncze drzewo – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) - korona regularna usytuowane przy ul. Brzozowickiej 54 w Będzinie,
- Skupisko 7 drzew - Perełkowiec japoński (*Styphnolobium japonicum*) - korona asymetryczna przy ul. 1-go Maja w Będzinie,
- Grupa 24 drzew wielogatunkowych na obszarze Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mickiewicza 2 w Będzinie,
- Grupa 17 szt. drzew wielogatunkowych i 43 szt. kasztanowców w alejce na obszarze Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mickiewicza 2 w Będzinie,
- Pojedyncze drzewo – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) – pierśnica 154,78 o wieku 210-260 lat usytuowane na posesji nr 256 przy ul. Sobieskiego w Wojkowicach,
- Skupisko 4 drzew – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) i Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) usytuowane przy ul. Siemonia i ul. Szkolnej w Bobrownikach,
- Pojedyncza Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) w wieku 150 lat przy ul. Wiejskiej 28 w Psarach,
- Pojedyncze drzewo – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) - korona regularna usytuowane przy ul. Ogrodowej 1 w Psarach,
- Pojedyncza Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) przy ul. Ogrodowej 1 w Psarach,
- Pojedyncze drzewo – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) – w miejscowości Brzękowiec Dolne, w gminie Psary przy drodze gminnej,
- Pojedyncza Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) o obwodzie 266 + 215 cm (drzewo dwupniowe) przy ul. Bocznej w Psarach,
- Pojedyncze drzewo – Grusza pospolita (*Pirus communis*) – trzy konary o obwodzie 150, 200 i 205 cm i wysokości 10 m przy pomniku „Bojowników o wolność ojczyzny” w Sławkowie.

Gospodarka leśna

Powierzchnia gruntów leśnych w Powiecie Będzińskim wynosi 7 733,42 ha, co stanowi 20,8% ogólnej powierzchni powiatu (wg GUS, stan na 31.12.2023 r.).

Największe kompleksy leśne to lasy położone częściowo na terenie Powiatu Będzińskiego, w obszarze nadleśnictw Lasów Państwowych Siewierz, Świerklaniec i Chrzanów.

Gleby i zasoby naturalne

Powiat Będziński zajmuje powierzchnię 364 km² (36 430 ha), co stanowi 2,95 % powierzchni województwa i 0,11 % powierzchni kraju (wg GUS, stan na 31.12.2024 r.).

W skład powiatu wchodzi 8 gmin, w tym 4 miejskie, 1 miejsko-wiejska i 3 wiejskie. Na większości obszaru Powiatu dominują piaski i żwiry wieku zlodowacenia środkowopolskiego, a także wapienie, dolomity i margle środkowego triasu. Ponadto, dolny trias reprezentowany jest poprzez utwory piaskowców, mułowców i iłowców z rudami żelaza, a w części Powiatu widoczne są piaski, żwiry i mady rzeczne wieku holocen.

Powiat będziński zlokalizowany jest na Wyżynie Śląskiej i jest zróżnicowany pod względem budowy geologicznej. W części południowej powiatu występują złoża węgla kamiennego, podczas gdy w części północnej występują złoża dolomitów i wapieni.

Na większości obszaru powiatu dominują piaski i żwiry wieku zlodowacenia środkowopolskiego, a także wapienie, dolomity i margle środkowego triasu. Ponadto, dolny trias reprezentowany jest poprzez utwory piaskowców, mułowców i iłowców z rudami żelaza, a w części powiatu widoczne są piaski, żwiry i mady rzeczne wieku holocen.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie Powiatu Będzińskiego znajduje się 30 złóż kopalin.

Wody powierzchniowe

Powiat Będziński w całości położony jest w obszarze dorzecza Wisły w regionie wodnym Małej Wisły z głównym ciekim wodnym – rzeką Przemszą, do której dopływają Biała Przemsza i Brynica. Dodatkowo, na obszarze powiatu zlokalizowany jest Zalew Przeczycko-Siewierski o powierzchni 5,1 km² pełniący funkcje przeciwpowodziowe i rekreacyjne.

Poniżej (tab. 2) wyszczególniono jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) Powiatu Będzińskiego wraz z określeniem ich stanu na podstawie bazy danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju.

Tabela 2. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Powiatu Będzińskiego

Lp.	Kod	Nazwa gminy	Nazwa	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	RW20000212589	Będzin	Pogoria	zagrożona
2.	RW2000521256	Będzin	Psarka	zagrożona
3.	RW20005212678	Będzin	Wielonka	zagrożona
4.	RW2000821279	Będzin	Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
5.	RW2000921269	Będzin	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
6.	RW200062126792	Czeladź	Rów Michałkowicki	zagrożona
7.	RW2000821279	Czeladź	Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
8.	RW2000921269	Czeladź	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
9.	RW20005212678	Wojkowice	Wielonka	zagrożona
10.	RW20006212674	Wojkowice	Jaworznik	zagrożona
11.	RW2000921269	Wojkowice	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
12.	RW20000212639	Bobrowniki	Zbiornik Kozłowa Góra	zagrożona
13.	RW20005212619	Bobrowniki	Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra	zagrożona
14.	RW20005212678	Bobrowniki	Wielonka	zagrożona
15.	RW20006212652	Bobrowniki	Rów Świerkłaniecki	zagrożona
16.	RW20006212674	Bobrowniki	Jaworznik	zagrożona
17.	RW20007212512	Bobrowniki	Dopływ z Sadowia	zagrożona
18.	RW20007212669	Bobrowniki	Szarlejka	zagrożona
19.	RW2000921269	Bobrowniki	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
20.	RW20000212399	Mierzęcice	Zbiornik Przeczyce	zagrożona
21.	RW20000212639	Mierzęcice	Zbiornik Kozłowa Góra	zagrożona
22.	RW20005212619	Mierzęcice	Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra	zagrożona
23.	RW2000621254	Mierzęcice	Pagor	niezagrożona
24.	RW20006212674	Mierzęcice	Jaworznik	zagrożona
25.	RW20007212512	Mierzęcice	Dopływ z Sadowia	zagrożona
26.	RW2000821279	Mierzęcice	Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy	zagrożona

Lp.	Kod	Nazwa gminy	Nazwa	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
27.	RW2000521256	Psary	Psarka	zagrożona
28.	RW20005212678	Psary	Wielonka	zagrożona
29.	RW2000621254	Psary	Pagor	niezagrożona
30.	RW20006212674	Psary	Jaworzniak	zagrożona
31.	RW20007212512	Psary	Dopływ z Sadowia	zagrożona
32.	RW2000821279	Psary	Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
33.	RW2000921269	Psary	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
34.	RW2000212399	Siewierz	Zbiornik Przeczyce	zagrożona
35.	RW20005212392	Siewierz	Szeligowiec	zagrożona
36.	RW20005212619	Siewierz	Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra	zagrożona
37.	RW2000621229	Siewierz	Mitrega	zagrożona
38.	RW2000621231	Siewierz	Przemsza do zbiornika Przeczyce	zagrożona
39.	RW2000621254	Siewierz	Pagor	niezagrożona
40.	RW20007212529	Siewierz	Trzebyczka	niezagrożona
41.	RW2000821279	Siewierz	Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
42.	RW20000212838	Sławków	Sztołnia	zagrożona
43.	RW20000212852	Sławków	Kanał Główny	zagrożona
44.	RW20005212849	Sławków	Sztoła	zagrożona
45.	RW20005212889	Sławków	Bobrek	zagrożona
46.	RW20008212859	Sławków	Biała Przemsza od Ryczówka do Koziego Brodu	zagrożona

Źródło: Baza danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wykonuje okresowe kontrole jakości wód powierzchniowych. Stan wód powierzchniowych został określony na poziomie złym, na co wpływ mają zanieczyszczenia biologiczne i stan chemiczny.

Wody podziemne

Obszar Powiatu Będzińskiego znajduje się w obrębie następujących jednostek:

- JCWPd 111 – część zachodnia Powiatu,
- JCWPd 112 – część wschodnia Powiatu,
- JCWPd 130 – fragmentarycznie na obszarze Powiatu - Gmina Sławków.

Obszar JCWPd 111 o łącznej powierzchni 497,1 km² należy do Subregionu Środkowej Wisły – Wyżyny. Na jego obszarze występują lokalnie wody zasolone na głębokości 120 m p.p.t. Poziom wodonośny w czwartorzędzie występuje lokalnie, miejscami pozostając w więzach hydraulicznych z poziomami kredy lub triasu. Najszerzy zasięg w granicach całej jednostki ma poziom węglanowy triasu środkowego, pod którym lokalnie występuje poziom wodonośny w utworach klastycznych triasu dolnego lub węglanowych dewonu. Ogólny stan obszaru określony jest jako słaby z występującym ryzykiem nieosiągnięcia dobrego stanu jakościowego.

Obszar JCWPd 112 o łącznej powierzchni 558,9 km² należy do Subregionu Środkowej Wisły – Wyżyny. Lokalnie na obszarze występują wody słodkie na głębokości około 100 m p.p.t. Poziom wodonośny w czwartorzędzie występuje lokalnie i miejscami pozostaje w więzach hydraulicznych z górnymi warstwami triasu bądź karbonu. Najszerzy zasięg w jednostce ma poziom węglanowy triasu środkowego, który jest lokalnie podścielany poziomami wodonośnymi w utworach węglanowych dewonu. Obszar charakteryzuje się dobrym stanem wód, z ocenionym zagrożeniem nieutrzymania stanu.

Obszar JCWPd 130 w niewielkiej części występuje na terenie Powiatu Będzińskiego, obejmując głównie Gminę Sławków. Jest to obszar Subregionu Środkowej Wisły – Wyżynny o łącznej powierzchni 865 km². Wody słodkie występują na głębokości do 75 m, lokalnie pod izolującym pakietem skał ilastych. Obszar o słabym stanie z występującym ryzykiem nieosiągnięcia dobrego stanu.

W tab. 3 przedstawiono wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych Powiatu Będzińskiego w latach 2022-2023.

Tabela 3. Klasyfikacja jakości wód podziemnych na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2022-2023

Lp.	Miejscowość	Gmina	Nr JCWPd w podziale na 161 części/ w podziale na 174 części	Końcowa klasa jakości w latach	
				2022 r.	2023 r.
1.	Czeladź	Czeladź	132/111	III	III
2.	Sarnów	Psary	134/112	III	III
3.	Dąbie	Psary	134/112	II	II
4.	Żeliszewice	Siewierz	117/112	III	III
5.	Nowa Wieś	Mierzęcice	135/111	III	III
6.	Dobieszowice	Bobrowniki	134/111	II	II
7.	Siewierz	Siewierz	135/112	II	II

Źródło: Klasyfikacja jakości wody w punktach pomiarowych uwzględnionych w ocenie stanu chemicznego JCWPd za rok 2022, Ocena jakości wód podziemnych na podstawie wyników regionalnego monitoringu wód podziemnych uzyskanych w 2023 roku z terenu województwa śląskiego, GIOŚ w Katowicach, 2023 r. i 2024 r.

Ochrona przed powodzią

Zbiornikami retencyjnymi na obszarze Powiatu są:

- zbiornik Przeczycko-Siewierski,
- zbiornik Kuźnica Warężyńska (Pogoria IV),
- zbiornik Kozłowa Góra.

Zbiornik Przeczycko-Siewierski położony na rzece Czarna Przemsza oddany został do eksploatacji w 1963 r. Całkowita pojemność zbiornika wynosi 20,7 mln m³, w tym pojemność powodziowa 2,95 mln m³, a jego powierzchnia wynosi 4,7 km². Zbiornik ma wielorakie funkcje, takie jak:

- wyrównawcza – magazynowanie wody dla celów pitnych i przemysłowych wraz z zapewnieniem przepływu nienaruszalnego poniżej zapory oraz podwyższeniu przepływów niżówkowych w rzece Przemszy,
- przeciwpowodziowa związana z redukowaniem występujących fal powodziowych i ochroną gruntów leżących poniżej terenu zbiornika,
- rekreacyjna pod względem wędkarskim i turystycznym.

Zbiornik Kuźnica Warężyńska zlokalizowany na lewym brzegu rzeki Czarnej Przemszy o pojemności 51,16 mln m³ i pojemności powodziowej około 8 mln m³.

Zbiornik Kozłowa Góra usytuowany na rzece Brynicy w 1937 r. o pojemności 17,68 mln m³, w tym pojemność powodziowa około 2,1 mln m³.

Ochrona przeciwpowodziowa w Powiecie realizowana jest, oprócz wyżej wymienionych zbiorników, również przez Jezioro Rogoźnickie Dolne i Górne, a także zbiorniki Pogoria I, II i III w Dąbrowie Górniczej, które posiadają połączenia hydrauliczne ze zbiornikiem Kuźnica Warężyńska.

Zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Osłony Kraju i mapami zagrożenia powodziowego obszarami zagrożonymi są głównie obszary w części zachodniej powiatu usytuowane wzdłuż rzeki Przemsza, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru wokół zbiorników Pogoria, a także w niewielkiej części wschodniej powiatu, wzdłuż rzeki Brynica.

Zmiany klimatu oraz źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie Powiatu Będzińskiego jest emisja obejmująca:

- emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady usługowe, z których spaliny są emitowane przez kominy niższe niż 40 m),
- emisję komunikacyjną,
- emisję z zakładów przemysłowych,
- emisję niezorganizowaną,
- emisję napływową.

Ocenę jakości powietrza w województwie śląskim oparto na „**Rocznych ocenach jakości powietrza w województwie śląskim, raporty wojewódzkie za lata 2020-2023**” opracowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. Jak już wspomniano powyżej Powiat Będziński należy do **strefy śląskiej – kod strefy PL2405**.

Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenach za lata 2020-2023 z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony zdrowia ludzi przedstawiono w tab. 4, a dla ochrony roślin przedstawiono w tab. 5.

Tabela 4. Klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia ludzi w latach 2020-2023

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w latach 2020-2023 dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi			
Kod strefy	PL2405			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Pył zawieszony (PM ₁₀)	C	C	C	A
Pył zawieszony (PM _{2,5})	C	C ^{1 2}	C1	A1
Dwutlenek siarki (SO ₂)	A	A	A	A
Dwutlenek azotu (NO ₂)	A	A	A	A
Tlenek węgla (CO)	A	A	A	A
Ozon (O ₃)	C	A ¹	A ¹	A ¹
Ołów (Pb)	A	A	A	A
Kadm (Cd)	A	A	A	A
Nikiel (Ni)	A	A	A	A
Arsen (As)	A	A	A	A
Benzen (C ₆ H ₆)	A	A	A	A
Benzo(a)piren (BaP)	C	C	C	C

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmujące 2020, 2021, 2022, 2023 rok, GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Wyjaśnienie: 1 - dla ozonu poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,
2 - dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I fazy, strefa śląska uzyskała klasę C

W porównaniu do 2022 r., w 2023 r. klasa strefy śląskiej zmieniła się z klasy C na A, w przypadku pyłu zawieszonego PM10 oraz dla pyłu zawieszonego PM2,5 z klasy C1 na A1. W przypadku poziomu celu długoterminowego ze względu na ochronę zdrowia ludzi strefa uzyskała ponownie klasę D2.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej, klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet dla dużej powierzchni bez przekroczeń). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające dalszego prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Tabela 5. Klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin w latach 2020-2023

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w latach 2020-2023 dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru powiatu wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia			
Kod strefy	PL2405			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Tlenki azotu (NO _x)	A	A	A	A
Ozon (O ₃)	C	A ¹	A ¹	A ¹
Dwutlenek siarki (SO ₂)	A	A	A	A

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmujące 2020, 2021, 2022, 2023 rok, GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Wyjaśnienie: dla ozonu poziom celu długoterminowego, strefa śląska uzyskała klasę D2

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin dla wszystkich analizowanych zanieczyszczeń strefa została zaliczona do klasy A. W przypadku poziomu celu długoterminowego ze względu na ochronę roślin strefa śląska uzyskała ponownie klasę D2.

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

W 2013 r. obowiązek odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach domowych przejęły gminy.

Dane do analizy zaczerpnięto z publikowanych Analiz stanu gospodarki odpadami poszczególnych gmin za 2022 r. i 2023 r. oraz z GUS za 2022 r. i 2023 r.

Ilości odebranych odpadów komunalnych w podziale na gminy powiatu przedstawiono w tab. 6.

Tabela 6. Odpady komunalne odebrane w 2022 r. i w 2023 r. w gminach Powiatu Będzińskiego

Jednostka terytorialna	Odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych						Odpady komunalne z nieruchomości niezamieszkałych
	Odpady komunalne łącznie		Odpady niesegregowane (zmieszane)		Odpady zebrane selektywnie „u źródła”		
	2022 r.	2023 r.	2022r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.	
	[Mg/rok]		[Mg/rok]		[Mg/rok]		
Będzin	21 936,17	21 226,66	13 731,22	12 877,40	8 204,95	8 349,26	2 237,27
Bobrowniki	5 541,51	4 852,49	3 375,89	3 282,53	2 165,62	1 569,96	440,84
Czeladź	12 577,08	12 364,66	8 177,93	7 917,56	4 399,15	4 447,10	2 087,72
Mierzęcice	3 297,66	3 253,23	1 827,28	1 613,04	1 470,38	1 640,19	327,06

Psary	5 348,61	4 992,36	3 323,49	3 131,87	2 025,12	1 860,49	904,45
Siewierz	4 160,04	4 123,47	2 835,03	2 759,12	1 325,01	1 364,35	367,39
Sławków	3 073,49	3 085,77	1 720,64	1 698,81	1 352,85	1 386,96	435,23
Wojkowice	3 923,52	3 368,03	2 313,64	2 158,84	1 609,88	1 209,19	329,47
Powiat Będziński	59 858,08	57 266,67	37 305,12	35 439,17	22 552,96	21 827,50	7 129,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Analiz stanu gospodarki odpadami poszczególnych gmin za rok 2022 i za rok 2023 oraz z GUS bank danych lokalnych

Odpady z sektora przemysłowego

Jedną z form działania województwa i Powiatu Będzińskiego jest prowadzenie procedury administracyjnej. Marszałek Województwa Śląskiego i Starosta Będziński na bieżąco wydają pozwolenia i zezwolenia w zakresie gospodarki odpadami. Z kolei decyzje na terenach zamkniętych wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach.

Ilość wytwarzanych odpadów przemysłowych w podziale na gminy przedstawiono w tab. 7.

Tabela 7. Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych w latach 2022-2023 w podziale na gminy Powiatu Będzińskiego

Jednostka terytorialna	Ilość wytwarzanych odpadów w latach [Mg/rok]	
	2022 r.	2023 r.
Będzin	127 543,8685	118 307,0366
Bobrowniki	2 542,0719	2 503,1231
Czeladź	45 546,7487	53 074,716
Mierzęcice	3 789,3523	8 612,6836
Psary	70 756,3897	36 181,057
Siewierz	39 401,8161	37 547,2401
Sławków	1 382,3745	17 463,99
Wojkowice	50 331,0322	50 853,6562
RAZEM Powiat Będziński	341 293,6539	324 543,5026

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami

Hałas

Ogólnie hałas można podzielić na: komunikacyjny (drogowy, kolejowy, tramwajowy i lotniczy) oraz przemysłowy. Głównym źródłem, ze względu na przestrzenny charakter oddziaływania, na terenie Powiatu Będzińskiego jest hałas komunikacyjny. Hałas przemysłowy ma nieco mniejszy udział w emisji uciążliwych dźwięków, a jego oddziaływanie ma charakter lokalny.

Hałas komunikacyjny

Hałas drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych tak, więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg. Na obszarze powiatu będzińskiego przecinają się ważne szlaki komunikacyjne:

- drogi krajowe: nr 78 (biegnąca od granicy z Czechami, przez Gliwice, do Chmielnika), nr 86 (dzięki scaleniu z drogą krajową nr 1 stanowiąca połączenie Katowic i miast Zagłębia

Dąbrowskiego z Łodzią, Częstochową oraz Żywcem), nr 94 (Zgorzelec - Korczowa), autostrada A1 (łącząca powiat z aglomeracją Katowicką) oraz droga ekspresowa S1 (odcinek od węzła Pyrzowice z autostradą A1 do węzła Podwarpie z DK1 i DK86).

Z informacji otrzymanych z Powiatowego Zarządu Dróg w Będzinie wynika, iż długość dróg powiatowych na terenie Powiatu wynosi 306 151 km, w tym:

- Gmina Będzin – 32 288 km,
- Gmina Bobrowniki – 51 566 km,
- Gmina Czeladź – 21 459 km,
- Gmina Mierzęcice – 48 536 km,
- Gmina Psary – 44 584 km,
- Miasto Siewierz – 18 950 km, Gmina Siewierz – 57 344 km,
- Gmina Sławków – 17 593 km,
- Gmina Wojkowice – 13 831 km.

Hałas kolejowy odgrywa mniej znaczącą rolę od hałasu drogowego pomimo faktu, iż województwo śląskie posiada jeden z największych węzłów komunikacji kolejowej w Polsce.

Na obszarze powiatu będzińskiego przecinają się ważne szlaki komunikacyjne:

- linie kolejowe: nr 1 (Warszawa Zachodnia – Katowice), nr 62 (Tunel – Sosnowiec Główny), nr 65 (Most na rzece Bug – Sławków Południowy), nr 154 (Łazy Dąbrowa Górnicza Towarowa), nr 171 (Dąbrowa Górnicza Towarowa – Panewniki), nr 182 (Tarnowskie Góry – Zawiercie), nr 183 (Dąbrowa Górnicza Żąbkowice – Będzin Łagisza), nr 661 (Dąbrowa Górnicza Towarowa – Kozioł), nr 674 (Sławków LHS – Euroterminal Sławków).

Linie tramwajowe na terenie powiatu położone są wyłącznie w obrębie miast Będzin oraz Czeladź.

Na obszarze powiatu będzińskiego przecinają się ważne szlaki komunikacyjne:

- linie tramwajowe: nr 21 (Dąbrowa Górnicza Tworzeń Huta Katowice – Sosnowiec Milowice Pętla), nr 22 (Dąbrowa Górnicza Tworzeń Huta Katowice – Czeladź Kombatantów), nr 24 (Sosnowiec Sielec Osiedle Zamkowa – Sosnowiec Dworzec PKP), nr 26 (Mysłowice Dworzec PKP – Sosnowiec Milowice Pętla), nr 27 (Sosnowiec Kazimierz Górniczy Pętla – Będzin Osiedle Zamkowe Pętla) i nr 28 (Dąbrowa Górnicza Urząd Pracy Pętla – Będzin Osiedle Zamkowe Pętla).

W obrębie powiatu funkcjonuje Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (MPL), które jest źródłem hałasu lotniczego. Położony jest on na terenie dwóch gmin w dwóch odrębnych powiatach: w gminie Ożarówice (powiat tarnogórski) oraz częściowo na terenie gminy Mierzęcice (powiat będziński). MPL jest regionalnym portem lotniczym dla całego województwa śląskiego, a pod względem odprawionych pasażerów oraz liczby operacji lotniczych znajduje się na trzecim miejscu wśród polskich portów lotniczych (za lotniskiem w Warszawie im. Chopina i Krakowie - Balicach im. Jana Pawła II).

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy generowany jest przez zakłady produkcyjne i usługowe. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych, np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. Pomiar hałasu przemysłowego nie jest prowadzony systematycznie ani regularnie, zazwyczaj jest przeprowadzany w skutek interwencji.

Na terenie Powiatu Będzińskiego znajduje się wiele przedsiębiorstw prowadzących działalność o charakterze produkcyjnym i usługowym, które można uznać za źródła hałasu.

Starosta Będziński wydał 4 decyzje, w których określony został dopuszczalny poziom hałasu tj.:

- dopuszczalny poziom emisji hałasu, emitowanego ze źródeł hałasu zlokalizowanych na terenie Zakładu przy ul. Groniec 1, 41-260 Sławków dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowanych po stronie północnej Zakładu, przy ul. Groniec dla Spółki LS Poland Sp. z o.o. w Sławkowie,
- dopuszczalny poziom emisji hałasu, emitowanego ze źródeł hałasu zlokalizowanych na terenie Zakładu przy ul. Groniec 1, dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowanych po stronie północnej Zakładu, przy ul. Groniec dla Spółki Euroterminal Sławków Sp. z o.o.,
- dopuszczalny poziom hałasu dla Exeter III Poland B Sp. z o.o. w Czeladzi,
- dopuszczalny poziom hałasu dla Stach Sp. z o.o. w Dobieszowicach (Gmina Bobrowniki).

Hałas komunalny

Pośród źródeł hałasu komunalnego najistotniejsze znaczenie ma hałas towarzyszący obiektom sportu, rekreacji i rozrywki, co może być uciążliwe w letniej porze roku. Z ich działalnością związany jest dyskomfort akustyczny. Negatywnie odbierany jest również tzw. hałas osiedlowy. Na terenie Powiatu Będzińskiego z tego typu hałasem mieszkańcy stykają się na terenach zwartej zabudowy osiedlowej. Hałas związany z terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi jest zdecydowanie mniejszy niż powstający ze źródeł komunikacyjnych i przemysłowych.

Pola elektromagnetyczne

Na terenie Powiatu Będzińskiego głównym operatorem telefonii jest Orange Polska S.A. Najlepsza sytuacja w zakresie dostępności telekomunikacyjnej występuje w obszarach miejskich. Ponadto na terenie powiatu usługi telekomunikacyjne świadczą operatorzy telefonii komórkowych, których szybki rozwój spowodował wzrost źródeł emisji PEM w postaci stacji bazowych. Według wykazu pozwoleń radiowych dla stacji GSM/UMTS/LTE oraz CDMA, wydawanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej wynika, iż w Powiecie Będzińskim, istnieje ponad sto stacji bazowych telefonii komórkowej.

Od 2019 r. pomiary promieniowania elektromagnetycznego w województwie śląskim prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. W tab. 8 przedstawiono wyniki pomiarów w gminach na terenie Powiatu Będzińskiego.

Tabela 8. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz w gminach Powiatu Będzińskiego w latach 2020-2023

Lp.	Rok wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego poziomu pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz (składowej elektrycznej E) w środowisku	Wyniki pomiaru natężenia pola elektrycznego [V/m]
2020 r.			
1.	2020 r.	Będzin, ul. Wspólna	0,56
2.		Siewierz, Rynek	0,25*
2021 r.			
3.	2021 r.	Będzin, ul. Skalskiego	0,7
4.		Czeladź, ul. Szpitalna	1,7
5.		Siewierz, ul. Piaskowa	<0,7
2022 r.			
6.	2022 r.	Będzin, ul. Kielecka	1,6
7.		Bedzin, ul. Rycerska	0,25

8.		Czeladź, ul. Spacerowa	1,2
9.		Wojkowice, ul. J. III Sobieskiego	0,9
10.		Sławków, Rynek	**
2023 r.			
11.	2023 r.	Będzin, ul. Skalskiego	**
12.		Czeladź, ul. Szpitalna	2,6
13.		Siewierz, ul. Piaskowa	**

Źródło: GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Katowice, sprawozdania z badań za lata 2020-2023

Wyjaśnienia: * - pomiar poniżej progu oznaczalności, przyjęte wartości stanowią 50% przyjętego progu przez daną pracownię wykonującą pomiar

** - pomiar poniżej progu czułości sondy pomiarowej (0,7 V/m)

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, klimatem i zanieczyszczeniem powietrza, hałasem, polami elektromagnetycznymi, glebami i zasobami naturalnymi, zagrożeniem wód powierzchniowych i podziemnych, zagrożeniem ze strony powodzi oraz gospodarką odpadami.

Do czynników stanowiących zagrożenie dla środowiska przyrodniczego należą zagrożenia abiotyczne: susze i okresy wysokich temperatur w okresie wegetacyjnym, gwałtowne silne wiatry, okiść i szadź, przymrozki wiosenne, powódzie, długotrwałe i obfite opady deszczu w okresie wczesnego lata powodujące erozję gleb i niszczące drogi, erozja gleby, zagrożenia biotyczne: szkodniki owadzie, występowanie grzybów pasożytniczych, szkody od zwierzyny roślinożerne i gryzoni, zagrożenia antropogeniczne: zanieczyszczenie powietrza, funkcjonowanie zakładów przemysłowych i związane z tym skażenie gleb i wód, zagrożenia wynikające z urbanizacji terenu, intensywna penetracja terenów leśnych przez zbieraczy grzybów i owoców leśnych, a także zagrożenia pożarami.

Na środowisko Powiatu Będzińskiego oddziaływać będą czynniki antropogeniczne tj. przedsięwzięcia inwestycyjne określone w harmonogramie Programu. Oddziaływanie to występować będzie przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji. Szczegółowy opis inwestycji, ich oddziaływania oraz koniecznych działań zapobiegawczych, ograniczających oraz kompensacyjnych przedstawiono w pkt. 7 i 8 niniejszego opracowania.

Dla powierzchni lasów główne zagrożenia związane są z pożarami, niemniej jednak zagrożenie mogą powodować także szkodniki. W związku z powyższym niezbędne jest prowadzenie nadzoru nad lasami zaplanowane do realizacji w niniejszym dokumencie. W związku z realizacją inwestycji zagrożeniem może być zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi w wyniku awarii wykorzystywanego sprzętu i środków transportu, zanieczyszczenie powstającymi odpadami lub niewłaściwie przechowywanymi materiałami.

Zawartość metali ciężkich w glebie utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie. Na terenie powiatu głównymi zagrożeniami dla powierzchni ziemi są:

- lokalne zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi.

Głównymi zagrożeniami i problemami w ochronie zasobów kopalin są:

- ingerencja w środowisko naturalne powodująca jego zanieczyszczenie lub zubożenie jego walorów,
- przekształcenie krajobrazu, które może być powodem obniżenia wartości estetycznych,
- kosztowny i złożony proces rekultywacji terenów zdegradowanych po zakończeniu ich eksploatacji,
- nielegalne wydobywanie kopalin.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Powiatu Będzińskiego są:

- odpady przemysłowe i komunalne, które generują do środowiska specyficzne składniki mineralne: siarczany, chlorki oraz metale. Zanieczyszczenia zawarte w odpadach na skutek wymywania przez wody opadowe przedostają się do wód powierzchniowych, a w wyniku infiltracji mogą zanieczyszczać również wody podziemne. Na składowisku odpadów w Sobuczynie rusza instalacja tzw. wysokociśnieniowej odwróconej osmozy odcieku. W procesie wysokociśnieniowej odwróconej osmozy woda, pod dużym ciśnieniem, trafia na półprzepuszczalną membranę. W efekcie uzyskuje się dwa strumienie. Jeden to praktycznie czysta woda, w pełni nadająca się do odprowadzenia do wód powierzchniowych, z kolei drugi, który zawiera m.in. bakterie, kierowany jest prosto do kanalizacji,
- ścieki komunalne, deszczowe i przemysłowe – pomimo działających oczyszczalni ścieków, ze względu na niepełny stopień skanalizowania, część ścieków bytowo-gospodarczych odprowadzana jest do cieków powierzchniowych,
- ścieki deszczowe przede wszystkim z centrów miast i gmin, dróg przelotowych oraz parkingów i stacji paliw zanieczyszczają wody powierzchniowe i podziemne głównie substancjami ropopochodnymi spłukiwanymi z nawierzchni,
- częściowy brak kanalizacji – z terenów nie posiadających kanalizacji sanitarnej ścieki odprowadzane są do nieszczelnych, przydomowych osadników – szamb, skąd zanieczyszczenia przedostają się do wód gruntowych oraz do cieków powierzchniowych. Ścieki socjalno-bytowe wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT₅, ChZT, azot amonowy i fosforany,
- hodowle przemysłowe – najbardziej niebezpieczne dla środowiska wodnego są gospodarstwa rolne prowadzące hodowle, z uwagi na produkowaną gnojowicę. Nieprawidłowe wylewanie gnojowicy na pola i ich nawożenie, zanieczyszcza wody podziemne powodując wzrost zawartości związków azotu, zmianę barwy, zapachu, podwyższoną utlenialność oraz możliwość wystąpienia zanieczyszczeń bakteriologicznych,
- tereny przemysłowe – antropogeniczna zmiana powierzchni terenu w skutek działalności gospodarczej prowadzonej przez zakłady przemysłowe. Dotyczy to również ścieków przemysłowych, niewystarczająco podczyszczonych przed odprowadzeniem. Zagrożenie skażenia gleby występujące na terenach zdegradowanych (poprzemysłowych). Gleby te zawierają ponadnormatywne zawartości niektórych metali ciężkich. Zanieczyszczenia te wymywane wodami opadowymi, mogą przedostawać się do wód powierzchniowych i podziemnych,
- transport drogowy i kolejowy – zagrożeniem dla środowiska wodnego są spływy opadowe z dróg i nasypów kolejowych, które niosą substancje organiczne (materiały pędne, smary, oleje, środki czyszczące i konserwujące i inne) oraz substancje nieorganiczne (sole używane przy gołoledzi i inne),
- ciekі powierzchniowe prowadzące wody pozaklasowe zanieczyszczenia wód powierzchniowych stają się udziałem również wód podziemnych w obszarach występowania więzi hydraulicznej między nimi i lokalizacji cieku w zasięgu wpływu drenażu wywołanego eksploatacją studni.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu jest komunikacja oraz niska emisja.

W wyniku spalania paliw w silnikach samochodowych do atmosfery przedostają się zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory (szczególnie benzen) oraz pyły zawierające m. in. związki ołowiu, kadmu, niklu i miedzi. W okresie zimowym, zanieczyszczenia komunikacyjne mogą powodować powstawanie smogu, a w okresie letnim tzw. smogu fotochemicznego. Zanieczyszczenia emitowane przez pojazdy w wyniku reakcji fotochemicznej przyczyniają się do tworzenia ozonu przyziemnego.

Ważnym czynnikiem decydującym o stanie jakości powietrza jest zatem emisja komunikacyjna, której największe stężenia lokują się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, szczególnie w rejonie ważnych szlaków komunikacyjnych - drogi krajowe i drogi ekspresowe.

Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon pojazdów i nawierzchni dróg.

Niska emisja na terenie powiatu związana jest z indywidualnymi źródłami ciepła w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel kamienny, często gorszego gatunku. Pomimo wejścia w życie uchwały antysmogowej (Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji) nadal zdarza się niedopuszczalne przepisami prawa spalanie różnego rodzaju materiałów odpadowych, w tym odpadów komunalnych, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym.

Źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza stanowi także działalność przemysłowa zakładów produkcyjnych i usługowych funkcjonujących na terenie powiatu.

W związku z realizacją inwestycji zagrożeniem może być zwiększona emisja hałasu pochodząca z maszyn i środków transportu wykorzystywanych w trakcie prowadzonych prac budowlanych, montażowych czy modernizacyjnych.

5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Wszystkie działania przewidziane do realizacji w ramach projektu POŚ dla Powiatu Będzińskiego z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska. Natomiast poprawa jakości środowiska wpłynie pozytywnie na standard życia mieszkańców i ich zdrowie. Brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska. Do potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji POŚ dla Powiatu Będzińskiego należą:

- pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków i niekontrolowanym ich odprowadzaniem,
- wzrost zużycia surowców, energii, wody oraz zmniejszanie się zasobów wodnych,
- pogorszenie stanu jakości powietrza,
- postępująca degradacja gleb,
- zwiększająca się ilość powstających odpadów,
- utrata bioróżnorodności,
- degradacja walorów krajobrazu,
- zmniejszanie się zasobów leśnych,
- zwiększenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywne natężenie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Poniżej przedstawiono potencjalne zmiany, jakie mogłyby mieć miejsce w przypadku braku realizacji ustaleń Programu, w poszczególnych komponentach ochrony środowiska i innych działaniach wspomagających:

Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza
Przyjęte w Programie cele tj. „Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego” i „Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich

oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych” realizowane będą między innymi poprzez realizację i wdrożenie aktualnie obowiązujących planów i programów zmierzających do poprawy jakości powietrza. Bardzo ważną sprawą jest przeciwdziałanie niskiej emisji i podjęcie działań tj. wymiana niskosprawnych urządzeń grzewczych w gospodarstwach domowych i termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz poprawa efektywności energetycznej w budynkach, a także montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gmin powiatu i energia słoneczna w obiektach użyteczności publicznej. Do innych istotnych zadań należy m.in. przebudowa, remonty i modernizacje dróg oraz rozwój komunikacji publicznej, budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego, budowa przystani rowerowej czy zarządzanie ścieżkami rowerowymi.

Zaniechanie działań zmierzających do ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery może prowadzić do stopniowego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego. Brak wdrożenia proekologicznych inwestycji spowoduje pogarszanie się jakości powietrza, na którą wpływ ma emisja komunikacyjna, niska i przemysłowa. Dlatego pozostawienie infrastruktury drogowej w obecnym stanie i nie podejmowanie dalszych działań modernizacyjnych w tym zakresie także wpłynie niekorzystnie na czystość powietrza. Podobnie w przypadku braku rozwoju komunikacji publicznej i braku budowy ścieżek rowerowych.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód

Przyjęty w Programie cel „Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego”, realizowany będzie poprzez realizację zadań, do których należą m.in.: prowadzenie działań edukacyjnych, promocyjnych i propagujących wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody, budowę, przebudowę i modernizację sieci kanalizacji w tym deszczowej, prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, a także budowę, przebudowę i modernizację obiektów przeciwpowodziowych.

Zaniechanie działań zmierzających do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych może prowadzić do wystąpienia niekorzystnych zmian jakości wody.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu

Jednym z ważnych ustaleń Programu jest „Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska”. Zaniechanie działań zmierzających do rozwoju bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej i braku realizacji działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat obszarów Natura 2000 i innych walorów przyrodniczych powiatu oraz brak usuwania roślinności inwazyjnej może spowodować szereg nieodwracalnych zmian w ich strukturze, a w konsekwencji prowadzić do zanikania elementów różnicujących, takich jak zadrzewienia, zakrzewienia, torfowiska, wilgotne łąki, które pełnią funkcje środowiskotwórcze i krajobrazowe. Zmniejszenie różnorodności krajobrazu spowoduje zanik części siedlisk, a tym samym zaburzenie fauny.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony przyrody jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Przyjęty w Programie cel w zakresie ochrony lasów to „Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska” realizowany będzie w oparciu o prowadzenie nadzoru nad lasami i realizację działań pielęgnacyjnych zaplanowanych w uproszczonych planach zarządzania lasów.

Brak realizacji założonych ustaleń tego dokumentu może m. in. spowodować: zahamowanie wzrostu ilościowego i jakościowego zasobów leśnych, a nawet ich zmniejszenie (np. na skutek pożarów lub w wyniku nieracjonalnej gospodarki w lasach prywatnych) oraz ograniczenie korzystnych dla środowiska funkcji ochronnych lasów, zwłaszcza w zakresie ochrony gleb i wód, przyrody oraz ich roli krajobrazowej.

Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi

Przyjęte w Programie cele ochrony powierzchni ziemi, w tym gleb tj. „*Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska*” będą poprzez sporządzenie i aktualizowanie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz wykonywanie doraźnie badań jakości gleby i ziemi.

Brak realizacji założonych ustaleń dokumentu może m. in. prowadzić do zanieczyszczania gleb poprzez nieracjonalne stosowanie w uprawie nawozów, a także niekontrolowane odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do gleby oraz do braku kontroli nad stopniem czystości gleb miasta.

Ponadto brak realizacji założonych ustaleń może spowodować niekontrolowane wydobycie surowców naturalnych, co może wpłynąć negatywnie na stan powierzchni ziemi oraz na krajobraz.

Zagrożenia hałasem

Projekt Programu zakłada „*Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego*” m.in. poprzez działania związane z ochroną przed hałasem, w tym realizację Programu Ochrony Środowiska przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego do 2023 r., zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska oraz modernizację infrastruktury drogowej. Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu ochrony przed hałasem będzie miało niekorzystny wpływ, przede wszystkim na zdrowie ludzi.

Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym

Projekt Programu zakłada „*Gospodarkę odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym*” poprzez prowadzenie m.in. terminowego wydawania decyzji administracyjnych z zakresu gospodarki odpadami, odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od mieszkańców oraz podmiotów.

Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu gospodarki odpadami może doprowadzić do niewłaściwego postępowania z odpadami w sektorze komunalnym i przemysłowym.

Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji

Edukacja ekologiczna ma na celu „*Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa*”. Prawo do informacji o środowisku jest jednym z najważniejszych instrumentów ochrony środowiska i elementem, dzięki któremu społeczeństwo ma możliwość wpływania na procesy podejmowania decyzji, których skutki mają znaczenie dla środowiska. Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie ochrony środowiska podejmowane w ramach Programu zmierzają do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

Brak podejmowania działań w tym zakresie sprząjać będzie rozwojowi konsumpcyjnego stylu życia, zwiększonemu zapotrzebowaniu na surowce, wodę i energię, wzrostowi zanieczyszczenia środowiska. Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu edukacji ekologicznej jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

W przypadku, gdy Program ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać, dlatego realizacja Programu jest konieczna.

6. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

6.1. Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ

W „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” ujęte zostały zadania własne powiatu - finansowane z budżetu oraz zadania realizowane przez inne jednostki - finansowane ze źródeł zewnętrznych.

Identyfikację i ocenę poszczególnych zadań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska, takie jak: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz i klimat, zasoby naturalne oraz formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000 i pomniki przyrody oraz korytarze ekologiczne. Oceniono także wpływ na zdrowie ludzi oraz zabytki i dobra materialne. Oceniono także wpływ na zdrowie ludzi oraz zabytki i dobra materialne.

W poniższej tab. 9 oceniono zadania wynikające bezpośrednio z harmonogramu zadań wyznaczonych w POŚ. Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych przedstawiono stosując następujące oznaczenia:

Rodzaje oddziaływań – definicje:

Bezpośrednie **(B)** - bez interwału czasowego, bez przekształcenia substancji, bez procesów pośrednich, np. wycinka drzew – na krajobraz, budowa drogi – zniszczenie powierzchni gruntów,

Pośrednie **(P)** - z interwałem czasowym, z przekształceniem substancji, z procesami pośrednimi, np. wycinka drzew – na zwierzęta, budowa drogi – na wodę, rośliny.

Charakter prawdopodobnych oddziaływań - oznaczenia:

- Prawdopodobne umiarkowane negatywne oddziaływanie
- 0 Prawdopodobny brak oddziaływania
- Prawdopodobne pozytywne oddziaływanie
- Prawdopodobne oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym

Tabela 9. Ocena zadań uwzględnionych do realizacji w projekcie POŚ dla Powiatu Będzińskiego

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza	Zarządzanie odcinkiem drogi powiatowej w związku z realizacją zadania „Przebudowa ul. Krakowskiej w Siewierzu” – zarządzanie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Remont drogi powiatowej 4724S ul. Dąbrowska w Będzinie - wykonanie nakładek	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4714S ul. Wiejska w Czeladzi - zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa dostępności komunikacyjnej i udrażnianie ruchu pojazdów	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4721S ul. Zagórska w Będzinie etap II - poprawa powiatowego układu komunikacyjnego i komfortu życia mieszkańców, zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4731S ul. Legionów w Czeladzi - poprawa powiatowego układu komunikacyjnego i komfortu życia mieszkańców - zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4718S wraz z odwodnieniem ul. Niepiekło w Będzinie - poprawa infrastruktury drogowej przeznaczonej na potrzeby powiatu i mieszkańców, uporządkowanie gospodarki ściekowej w zakresie odprowadzenia wód deszczowych	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
	Przebudowa drogi powiatowej 4713S ul. Długosza w Wojkowicach - poprawa infrastruktury drogowej przeznaczonej na potrzeby powiatu i mieszkańców, uporządkowanie gospodarki ściekowej w zakresie odprowadzenia wód deszczowych	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4756S ul. Targowa w Przeczycach - poprawa powiatowego układu komunikacyjnego i komfortu życia mieszkańców, zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4805S (ul. Wrocławska i ul. Piłsudskiego) oraz DP 4804S (ul. Kołdacza, ul. Hrubieszowska, ul. Niwa i ul. Groniec) w Sławkowie - poprawa stanu infrastruktury drogowej przeznaczonej na potrzeby powiatu i mieszkańców, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, dostosowanie do wymogów bezpieczeństwa i poprawy komfortu jego użytkowania	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Modernizacja DP 4700 S ul. Sobieskiego w Wojkowicach - poprawa powiatowego układu komunikacyjnego i komfortu życia mieszkańców, zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
	Przebudowa DP 4801S ul. Częstochowska w Siewierzu - poprawa powiatowego układu komunikacyjnego i komfortu życia mieszkańców - zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 3203S ul. Ogrodowa w Sączowie - poprawa powiatowego układu komunikacyjnego i komfortu życia mieszkańców - zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa chodnika, barier, nawierzchni na moście w ciągu DP 4713S ul. Dehnelów w Czeladzi - poprawa stanu infrastruktury drogowej przeznaczonej na potrzeby powiatu i mieszkańców, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, dostosowanie do wymogów bezpieczeństwa i poprawy komfortu jego użytkowania	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Rozwój komunikacji publicznej i stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z samochodów na rzecz transportu zbiorowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	B	0	0
	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi	0	B	P	P	P	B	P	B	0	P	0	0
	Budowa przystani rowerowej wraz z budową ścieżki rowerowej w Wojkowicach przy ul. Plaka - budowa	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
	Zarządzanie ścieżkami rowerowymi i chodnikami w ramach zadania „Zintegrowane punkty przesiadkowe A-T-R/a-R w mieście wraz z przedsięwzięciami towarzyszącymi w Czeladzi” - zarządzanie	0	B	P	P	0	B	P	B	0	P	0	0
	Zarządzanie ścieżkami rowerowymi w ramach zadania „Budowa ścieżki rowerowej łączącej Wojkowice z Bobrownikami”	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza poprzez upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic i wprowadzenie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich	0	P	P	P	P	P	P	P	0	0	0	0
	Budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego w Sączowie - budowa	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego A-R w Wojkowicach wraz z budową dróg rowerowych prowadzących do centrum przesiadkowego – budowa	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Zarządzanie częścią pasa drogowego dróg powiatowych na terenie gminy Bobrowniki na realizację zadania „Budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego w Dobieszowicach” – zarządzanie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Realizacja planów gospodarki niskoemisyjnej i programów ograniczania niskiej emisji w gminach Powiatu Będzińskiego	0	B	P	P	P	B	0	P	0	0	0	0

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
	Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego	0	B	P	P	P	B	0	P	0	0	0	0
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej należących do Powiatu Będzińskiego	0	B	B	0	0	B	0	P	0	0	0	0
	Rozwój usług społecznych w Powiecie Będzińskim - modernizacja budynku przy ul. Sieleckiej 11 w Będzinie	0	B	0	P	0	B	B	B	0	B	0	0
	Wymiana źródła ogrzewania w budynkach oświatowych: II LO w Będzinie, ZSOiT w Wojkowicach, ZSS w Czeladzi - nowoczesne źródła ogrzewania	0	B	0	0	0	B	0	P	0	0	0	0
	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej Powiatu Będzińskiego - modernizacja dachu ZSOiT w Czeladzi i ZSOiT w Siewierzu - modernizacja	0	B	0	0	0	B	0	B	0	B	0	0
	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej Powiatu Będzińskiego - modernizacja dachu I LO im. M. Kopernika w Będzinie - modernizacja	0	B	0	0	0	B	0	B	0	B	0	0
	Rozwój bazy sportowej Powiatu Będzińskiego - modernizacja sali gimnastycznej oraz systemu wentylacji w SOSW w Będzinie - modernizacja	0	B	0	0	0	B	0	0	0	B	0	0
	Modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej w II LO im. S. Wyspiańskiego w Będzinie - modernizacja instalacji	0	B	0	0	0	B	0	0	0	B	0	0
	Wymiana niskosprawnych urządzeń grzewczych w gospodarstwach domowych	0	B	B	0	0	B	0	P	0	0	0	0

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach, w tym poprzez kompleksową termomodernizację	0	B	B	0	0	B	0	P	0	0	0	0
	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	P	B	P	P	0	B	0	P	P	P	P	P
	Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gmin Powiatu Będzińskiego	0	B	P	P	P	B	0	P	0	P	0	0
	Energia słoneczna w obiektach użyteczności publicznej Powiatu Będzińskiego - zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych, ochrona środowiska	0	B	P	P	P	B	0	P	0	P	0	0
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczności oraz środków prewencyjny	0	B	P	P	P	P	0	0	0	0	0	0
	Prowadzenie działań kontrolnych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zgodnie z wytycznymi określonymi w Aktualizacji Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Śląskiego	0	B	P	P	P	P	0	0	0	0	0	0
	Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie	0	B	P	0	0	B	0	0	0	0	0	0

[illegible]

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk”	0	B	B	B	P	P	B	B	P	P	P	P
	Realizacja programów usuwania wyrobów zawierających azbest w gminach Powiatu Będzińskiego	0	B	P	0	0	B	0	B	0	B	0	0
	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000 oraz walorów przyrodniczych powiatu	P	B	B	B	0	0	P	B	0	0	B	B
	Modernizacja bazy sportowej Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Będzinie - modernizacja	0	B	0	B	0	0	P	B	0	0	0	0
	Modernizacja bazy sportowej w ZSOiT w Czeladzi - rozwój	0	B	0	B	0	0	P	B	0	0	0	0
	Budowa strefy rekreacyjno-sportowej oraz rewitalizacja założeń parkowych przy Domu Pomocy Społecznej w Będzinie - rewitalizacja założeń	0	B	0	B	0	0	P	B	0	0	0	0
	Rozwój bazy sportowej Powiatu Będzińskiego - budowa wielofunkcyjnego boiska w ZSOiT w Wojkowicach	0	B	0	B	0	0	P	B	0	0	0	0
	Rozwój bazy sportowej Powiatu Będzińskiego - modernizacja sali gimnastycznej w III LO im. C.K. Norwida w Będzinie - modernizacja	0	B	0	B	0	0	P	B	0	0	0	0
	Rozwój bazy sportowej Powiatu Będzińskiego - budowa boiska wielofunkcyjnego w ZSOiT w Siewierzu - budowa boiska	0	B	0	B	0	0	P	B	0	0	0	0

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
	Usuwanie roślinności inwazyjnej	P	B	B	B	0	0	P	B	0	0	B	B
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa	B	P	P	B	P	P	P	B	0	0	P	P
	Prowadzenie nadzoru nad lasami	B	P	P	B	P	P	P	B	0	0	P	P
	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu (UPUL) - sporządzenie UPUL dla Wspólnoty Leśnej w Sławkowie na okres 01.01.2025 - 31.12.2034	B	P	P	B	P	P	P	B	0	0	P	P
	Sporządzenie Uprozczonego Planu Urządzania Lasu (UPUL) dla osób fizycznych – Gmina Sławków na okres 01.01.2026 - 31.12.2035	B	P	P	B	P	P	P	B	0	0	P	P
	Sporządzenie Inwentaryzacji Stanu Lasu dla osób fizycznych – Gmina Będzin na okres 01.01.2026 - 31.12.2035	B	P	P	B	P	P	P	B	0	0	P	P
	Sporządzenie Inwentaryzacji Stanu Lasu dla osób fizycznych – Gmina Wojkowice na okres 01.01.2026 - 31.12.2035	B	P	P	B	P	P	P	B	0	0	P	P
	Sporządzenie Inwentaryzacji Stanu Lasu dla osób fizycznych – Gmina Bobrowniki na okres 01.01.2026 - 31.12.2035	B	P	P	B	P	P	P	B	0	0	P	P

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000, pomniki przyrody	Korytarze ekologiczne
Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi	Sporządzenie i aktualizacja wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	0	P	P	P	P	0	P	0	P	0	0	0
	Rewitalizacja zabytkowego budynku Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mickiewicza 2 w Będzinie - poprawa funkcjonalności	0	B	0	P	0	0	P	B	0	B	0	0
	Zatrzymanie nadmiernego przeznaczenia gruntów rolnych pod zabudowę poprzez stosowane zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	B	B	B	0	0	P	B	0	0	B	B
Zagrożenia hałasem	Modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze Powiatu Będzińskiego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	P	P	P	0	0	0	0	0	0	P	P

[illegible]

[illegible]

Z powyższej analizy wynika, iż żadne z zaplanowanych w Programie działań nie spowoduje wyłącznie negatywnego oddziaływania na którykolwiek z komponentów. Prognozuje się, że zdecydowana większość zadań wywoła pozytywny wpływ na środowisko, a jedynie planowane inwestycje mogą powodować oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym, jak i negatywnym. Dotyczy to zadań związanych z: przeciwdziałaniem zmianom klimatu oraz likwidacją źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, zrównoważonym gospodarowaniem wodami, w tym zapewnieniem dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięciem dobrego stanu wód oraz zagrożenia hałasem.

1. Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza – planowane działania zapisane w Programie w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwości pojawienia się negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę oraz wagę, dotyczy to głównie zadań związanych z budową, remontami i modernizacją dróg, rozwojem komunikacji publicznej, budową zintegrowanego centrum przesiadkowego, budową przystani rowerowej, zarządzaniem ścieżkami rowerowymi, modernizacją budynków np. remontami dachów czy modernizacją baz sportowych. Zadania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości, będą miały zdecydowanie pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Takie skutki przyniesie m.in. termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz wymiana źródeł ogrzewania w budynkach oświatowych czy też montaż odnawialnych źródeł energii.

2. Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód – działania zaplanowane w ramach tego komponentu będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, pomimo ewentualnie mogących wystąpić negatywnych oddziaływań, o znacznie mniejszej skali, jedynie na etapie budowy, przebudowy i modernizacji sieci kanalizacji, w tym deszczowej oraz budowy, przebudowy i modernizacji budowli przeciwpowodziowych. Należy podkreślić, iż mimo bezsprzecznego pozytywnego oddziaływania tych przedsięwzięć na środowisko, lokalnie pojawić się mogą negatywne skutki oddziaływań tych inwestycji, wyłącznie na etapie ich realizacji.

3. Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym – zadania przewidziane do realizacji w ramach tego komponentu wynikają z obowiązku wydawania decyzji administracyjnych w gospodarce odpadami i odbioru i zagospodarowania odpadów od mieszkańców i podmiotów, a także składania corocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Ponadto realizowana będzie likwidacja dzikich wysypisk i usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z obiektów na terenie Powiatu Będzińskiego.

4. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu i wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej – działania związane z obszarami przyrodniczo cennymi i lasami skutkować powinny poprawą funkcjonowania ekosystemów na terenie miasta. Obszary chronione oraz lasy stanowią bufor niekorzystnych oddziaływań człowieka na inne komponenty środowiska:

- poprawiają mikroklimat i jakość powietrza,
- retencjonują i oczyszczają wody opadowe,
- stanowią środowisko życia roślin i zwierząt,
- roślinność ogranicza erozję gleby i rozkłada jej zanieczyszczenia,
- lasy i parki mogą osłaniać zabudowę przed niekorzystnym oddziaływaniem środowiska, często same stanowią dziedzictwo kulturowe lub są integralną częścią zabudowanych terenów zieleni,
- parki, lasy i tereny zieleni stanowią ważne miejsce wypoczynku mieszkańców, zmniejszając uciążliwości takie jak hałas, zanieczyszczenie powietrza, zwiększenie temperatury.

W harmonogramie Programu zaplanowano różne działania takie jak np. usuwanie roślinności

inwazyjnej czy rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej i prowadzenie nadzoru nad lasami. Zadania polegać mogą m.in. na zweryfikowaniu stanu drzew oraz zaproponowaniu nowych drzew mogących stać się pomnikami przyrody. Prace te nie będą wychodziły poza zakres określony w art. 82 ust. 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Powyższe działania przyczynią się do poprawy stanu ochrony drzew oraz będą miały pozytywny wpływ na środowisko. Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej z kolei, będzie wpływał na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

5. Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi – zadania przewidziane do realizacji w ramach tego komponentu, mają na celu m.in. sporządzenie i aktualizację wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz okresowe badania jakości gleb i ziemi. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi powinno pozytywnie wpłynąć na środowisko. Nie przewiduje się znaczącego wpływu działań chroniących powierzchnię ziemi na jakość powietrza, krajobraz czy zdrowie ludzi.

6. Zagrożenia hałasem – działania w obszarze hałasu będą polegały na modernizacji infrastruktury drogowej. Nie przewiduje się długotrwałych negatywnych oddziaływań takich działań, jedynie na czas realizacji inwestycji.

7. Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji – nie przewiduje się negatywnych oddziaływań realizacji zadań w ramach edukacji ekologicznej. Podejmowane działania sprowadzać się będą do wspierania kształcenia społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska oraz poprawy dostępności informacji o środowisku, a także promowania działań proekologicznych. Pozwoli to zarówno podejmować optymalne działania inwestycyjne i pozainwestycyjne, jak również lepiej monitorować ich realizację.

8. Kontrola i zarządzanie ochroną środowiska – nie przewiduje się negatywnych oddziaływań realizacji zadań w ramach działań systemowych tj. opracowanie dokumentów strategicznych i raportów z tych dokumentów oraz map. Program ochrony środowiska pełni rolę kształtującą i wspomagającą system ochrony środowiska.

Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinny zostać środowiskowe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć wymienionych w harmonogramie Programu, dotyczących głównie, budowy, remontów i modernizacji dróg, rozwoju komunikacji publicznej, budowy zintegrowanego centrum przesiadkowego, budowy przystani rowerowej, zarządzania ścieżkami rowerowymi, termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, modernizacji budynków np. remontów dachów czy modernizacji baz sportowych. Ponadto do przedsięwzięć takich należą także: budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej i budowa, przebudowa i modernizacja budowli przeciwpowodziowych.

. Przedsięwzięcia te, mimo charakteru proekologicznego, lokalnie mogą powodować oddziaływania środowiskowe, w trakcie ich realizacji. Na etapie budowy będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,
- zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych, a także możliwe zanieczyszczenie powstającymi odpadami lub niewłaściwie przechowywanymi materiałami,
- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych,
- konieczność ewentualnej wycinki drzew i krzewów,
- możliwe zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi w wyniku awarii wykorzystywanego sprzętu i środków transportu.

Działania te są niezbędne w celu poprawy jakości stylu życia mieszkańców. Negatywne oddziaływania pojawiające się w trakcie realizacji ww. inwestycji, po zakończeniu prac zostaną całkowicie wyeliminowane.

6.2. Przewidywane oddziaływanie na istniejące formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000, pomniki przyrody, zinwentaryzowane siedliska gatunków chronionych i korytarze ekologiczne

Istniejące na terenie Powiatu Będzińskiego formy ochrony przyrody omówione zostały w pkt 3.2.

Nie przewiduje się żadnego bezpośredniego lub pośredniego znacząco negatywnego wpływu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 (w tym – na integralność i spójność sieci Natura 2000) oraz na istniejące formy ochrony przyrody, w tym pomniki przyrody i siedliska gatunków chronionych ani na korytarze ekologiczne, którymi przemieszczają się ssaki i ptaki. Do zinwentaryzowanych siedlisk gatunków chronionych należą obszar ochrony siedlisk obejmujący kompleksy łąk zajęte przez dwa gatunki modraszków (obszar Natura 2000 Łąki w Sławkowie) i siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków (Brynicka terasa), a także specjalne obszary ochrony siedlisk tj. Dolina Białej Przemszy zwany wcześniej Torfowisko Sosnowiec-Bory, Kościół w Sławkowie i Lipienniki w Dąbrowie Górniczej.

Obszar starorzeczka rzeki Przemszy, usytuowany na części nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym działki 8391, położonej w Siewierzu to użytek ekologiczny, który ma bezpośrednie powiązanie z obszarem, który przyrodniczo jest bardzo cenny i stanowi istotny korytarz migracyjny, a mianowicie z doliną rzeki Czarnej Przemszy. Status ochrony tego zespołu, a także jego powiązanie ekologiczne z pozostałymi elementami środowiska w chwili obecnej podlega niekorzystnym zmianom w związku z rozwojem zabudowy, a także dróg szybkiego ruchu. W związku z tym należy uznać, że obszar ten w perspektywie wielu lat może tracić na znaczeniu, jeżeli nie zostaną podjęte zmiany powstrzymujące ten trend. Jedną z właściwych, będzie realizacja użytku ekologicznego na obszarze przedmiotowej działki. Warto ponadto podkreślić, że aby użytek ekologiczny mógł pełnić przypisaną mu funkcję musi być skomunikowany z innymi istotnymi przyrodniczo elementami, tak aby mogła zostać zachowana właściwa zmienność genetyczna i by nie dochodziło do izolacji populacji, co w dalszej perspektywie spowoduje ich ubożenie i wymieranie. W tym celu należy pozostawić zalesione działki pomiędzy użytkowaniem ekologicznym, a rzeką Czarna Przemsza. Ponadto należy ograniczać powstawanie ognisk zabudowy poza miejscowościami, które przyczyniają się do występowania efektu bariery dla wielu zwierząt, a także do wzrostu poziomu ich stresu (oświetlenie zabudowy, psy w obejściach), a także ograniczyć rozwój zabudowy w bezpośredniej bliskości rzeki Czarnej Przemszy. Z pozytywnych aspektów umiejscowienia terenu użytku ekologicznego oprócz jego skomunikowania z doliną rzeki Czarnej Przemszy jest ogrodzenie go murem od strony północnej i zachodniej. Pomimo, iż powoduje to powstanie bariery ekologicznej – zwłaszcza dla drobnych ssaków, płazów i gadów, to jednocześnie bardzo ogranicza śmiertelność tych, będących za ogrodzeniem. Ponadto mur ogranicza dostęp ludzi, a tym samym wydeptywanie podłoża, zaśmiecenie i stres dla zwierząt.

Ochrona tego obszaru może przyczynić się do zmniejszenia presji ludzkiej i poprawy stanu środowiska. W celu zapewnienia właściwego stanu ochrony gatunków występujących w planowanym obszarze chronionym należy powstrzymać się od prowadzenia gospodarki leśnej w jego obszarze. Z wyjątkiem usuwania szkód powodowanych przez klęski żywiołowe i drzew zagrażających ludziom nie wolno prowadzić jakiegokolwiek wycinki. Spowoduje to powstanie w wieloletniej perspektywie starodrzewu zawierającego drzewa dziuplaste, które mogą być wykorzystane przez chronione gatunki ptaków i nietoperzy, jak również owadów. Zwiększy to znacząco atrakcyjność faunistyczną terenu i przyczyni się do zachowania korzystnego stanu ochrony zwierząt. Ma to bardzo duże znaczenie zwłaszcza w miastach, gdzie wskutek renowacji budynków, prowadzenia prac termomodernizacyjnych, realizacji nowoczesnego budownictwa gwałtownie zmniejsza się baza

siedliskowa dla zwierząt. Widocznym przykładem są tu wróble domowe, czy nietoperze – niegdyś liczne, obecnie coraz rzadziej spotykane. Kolejnym pozytywnym aspektem utworzenia użytku ekologicznego będzie zmniejszenie presji człowieka i tym samym zaprzestanie dewastacji i zaśmiecania obszaru.

Lokalna populacja płazów jest nieliczna, więc śmierć nawet małej liczby osobników może być znaczącym ubytkiem i redukcja puli genowej. W redukcji liczby odpadów powinno pomóc właściwe oznaczenie użytku ekologicznego, tak aby mieszkańcy wiedzieli, iż obszar podlega ochronie. Wówczas może część osób nie zdecydować się na pozostawienie odpadów na działce. Warto, aby działka podlegała okresowemu przeglądowi i sprzątaniu – np. w trakcie akcji sprzątanie świata.

W obszarze samej działki najcenniejsze przyrodniczo obszary powiązane są z płynącym przez nią ciekim. W jego obrębie znajdują się miejsca przebywania i rozrodu płazów, a także drzewostan w obrębie, którego następuje wylęg ptaków.

Podjęte zakazy dotyczące poszczególnych czynności względem bytującej tam flory i fauny pozwolą na stabilne trwanie i rozwój ekosystemu. Wraz z upływem czasu i pojawieniem się starych, dziuplastych drzew z pewnością nastąpi wzrost liczby chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Ponadto pojawiają się siedliska umożliwiające rozród tych zwierząt. Zwiększanie udziału obszarów chronionych, lasów ma także znaczenie ze względu na ochronę powietrza, poprawę lokalnego klimatu i absorpcję części zanieczyszczeń generowanych przez przemysł i komunikację.

Zasięg oddziaływania nie będzie obejmował obszarów zaliczanych do sieci Natura 2000 oraz innych obszarów chronionych, w tym pomników przyrody, ponieważ inwestycje prowadzone będą poza granicami tych obszarów.

Oddziaływania wynikające z realizacji zadań inwestycyjnych będą minimalizowane oraz w razie konieczności kompensowane, w związku z czym nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko.

7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Powyżej w pkt. 6 przedstawione zostały działania, które mogą oddziaływać na środowisko i wywoływać skutki zarówno pozytywne, jak i częściowo negatywne. Realizacja części przedsięwzięć wymagać będzie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, dla której uzyskania konieczne będzie opracowanie karty informacyjnej przedsięwzięcia, a w razie konieczności także raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. W trakcie realizacji działań Programu ochrony środowiska należy podjąć przede wszystkim środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko tj.:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć z realizacji POŚ,
- miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w przepisach prawnych,
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – Urząd Marszałkowski, WIOŚ, RDOŚ, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin i inne),

- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa.

Inwestycje, które można uznać za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko kwalifikuje się na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) wraz z rozporządzeniami zmieniającymi tj. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 05 maja 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1071) i rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1724).

Potencjalne negatywne oddziaływanie w/w inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ wielkość wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy/przebudowy, jak i w fazie eksploatacji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- selektywne gromadzenie powstających odpadów oraz przekazywanie ich uprawnionym firmom do zbierania lub przetwarzania,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- prowadzenie konsultacji ze społecznością lokalną w celu uniknięcia konfliktów społecznych.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim, na etapie budowy, przebudowa i modernizacja dróg, budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz budowa obiektów służących ochronie przeciwpowodziowej oraz prace termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej. Są to inwestycje, które na obecnym etapie można uznać za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko według w/w rozporządzeń. Należy zaznaczyć, że jest to jedynie wstępna, bardzo ogólna kwalifikacja przedsięwzięć do procedury oceny oddziaływania na środowisko, natomiast szczegółowe kwalifikowanie należy prowadzić na etapie projektowania i realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

W przypadku, gdyby całkowite uniknięcie danego oddziaływania nie było możliwe i istniałoby niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia cennych elementów przyrody, wówczas konieczne byłoby podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Niemniej na obecnym etapie nie przewiduje się zaistnienia takich szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań należy szczegółowo przebadать już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź kompensacyjnych, np.:

- translokacje populacji gatunków podlegających ochronie prawnej i zagrożonych w siedliska zastępcze, jeśli nie istnieje racjonalny sposób na ich zachowanie *in situ*,
- wykupywanie gruntów przeznaczonych dla realizacji celów ochrony przyrody jako rekompensaty za spowodowane straty w środowisku przyrodniczym,
- stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadku konieczności likwidacji fragmentów

- zakrzewień lub zadrzewień w dolinach rzecznych,
- budowa niewielkich zbiorników w dolinach rzecznych jako imitacji starorzeczy (w przypadku konieczności likwidacji naturalnych starorzeczy w związku z wykonywaniem prac hydrotechnicznych),
- przeznaczanie jak największej powierzchni rekultywowanych wyrobisk czy innych terenów pod naturalną sukcesję, w umownym „ekologicznym” kierunku rekultywacji.

8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie POŚ

Zdecydowana większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnej chłonności środowiska lub też od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie, tj. na etapie projektowania nowych inwestycji takich jak np. drogi należy rozważyć kilka wariantów tak, aby możliwy był wybór takiego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Należy jednak podkreślić, iż obecnie nie planuje się lokalizacji nowych dróg, a jedynie przebudowę i rozbudowę już istniejących. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można wówczas rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji, tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe, brak realizacji zadań tj. np. przebudowa DP 4721S ul. Zagórska w Będzinie etap II czy przebudowa DP 4731S ul. Legionów w Czeladzi spowoduje pogorszenie bezpieczeństwa i komfortu podróżowania na drogach powiatowych. Skutki środowiskowe w przypadku braku realizacji działań zaplanowanych w Programie przeanalizowano w pkt. 5.

9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Przyjmuje się, że metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania będą odpowiadały postanowieniom art. 18, ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 t.j. ze zm.). Na podstawie tego artykułu organ wykonawczy powiatu zobowiązany jest do sporządzania, co 2 lata raportów z wykonania Programu ochrony środowiska i przedstawienia go Radzie Powiatu. Analiza ta powinna zawierać ocenę:

- stopnia wykonania określonych zadań,
- stopnia realizacji przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i zadaniami, a ich wykonaniem oraz analizę tych rozbieżności.

Dla prawidłowej oceny realizacji Programu należy opierać się na wskaźnikach, które przedstawiono w tab. 10.

Tabela 10. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
1.	Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (GIOŚ)	Benzo(α)piren	Brak substancji z przekroczeniami
2.		Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie [Mg/rok]	Ogółem Ze spalania paliw	Zmniejszenie wielkości emisji
3.		Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie [Mg/rok]	Ogółem SO ₂ NO _x CO CO ₂	Zmniejszenie wielkości emisji
4.	Zagrożenia hałasem	Miejsca gdzie poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów (GIOŚ)	ul. Sienkiewicza, Bobrowniki – 56,2 dB – w porze nocy	Poziom hałasu nieprzekraczający dopuszczalnych norm
5.	Pola elektromagnetyczne	Wartość poziomów pól elektromagnetycznych w 2023 r. w gminach powiatu tj.: Będzin, Czeladź, Siewierz	** 2,6 **	od 28 V/m do 61 V/m
6.	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Stosunek liczby JCWP o wykazanym co najmniej dobrym stanie/potencjale ekologicznym do ogólnej liczby jednolitych części wód [%] (GIOŚ)	21,70	100
7.		Stosunek liczby JCWPd o wykazanym co najmniej dobrym stanie wód do ogólnej liczby jednolitych części wód [%] (GIOŚ)	37,3	100
8.		Zużycie wody w gospodarstwach domowych [dam ³ /rok] (GUS, stan na 31.12.2023 r.)	4 672,0	Zmniejszenie zużycia
9.		Zużycie wody na potrzeby przemysłu [dam ³ /rok] (GUS, stan na 31.12.2023 r.)	4 541,0	Zmniejszenie zużycia
10.		Udział ścieków oczyszczonych w ściekach odprowadzanych [%] (GUS, stan na 31.12.2023 r.)	89,0	Zwiększenie
11.		Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w [%] ogółu ludności (GUS)	99,7	Zwiększenie lub utrzymanie stanu
12.		Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w [%] ogółu ludności (GUS)	69,0	Zwiększenie

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
13.	Gospodarka odpadami w obiegu zamkniętym	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków [%] ogólnej liczby ludności (GUS, stan na 31.12.2023 r.)	72,4	Zwiększenie
14.		Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów w [%] ludności (GUS, stan na 31.12.2023 r.)	56,1	Zwiększenie
15.		Masa odebranych z nieruchomości zamieszkałych odpadów komunalnych ogółem [Mg/rok] (dane z gmin, GUS, stan na 31.12.2023 r.)	57 266,67	Zmniejszenie ilości powstających odpadów komunalnych
16.		Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie z nieruchomości zamieszkałych [Mg/rok] (dane z gmin, GUS)	21 827,50	Zwiększenie ilości odpadów komunalnych zbieranych selektywnie
17.		Ilość odebranych z nieruchomości zamieszkałych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg/rok] (dane z gmin, GUS)	35 439,17	Zmniejszenie ilości zmieszanych odpadów komunalnych
18.		Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych	27,73-66,50	Zwiększenie
19.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Liczba pomników przyrody [szt.] (Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, stan na 04.02.2025 r.)	12	Utrzymanie i zachowanie stanu istniejącego lub wzrost
20.		Powierzchnia form ochrony przyrody [ha] (GUS, stan na 31.12.2023 r.)	425,60	Utrzymanie i zachowanie stanu istniejącego lub wzrost
21.	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Lesistość [%] (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	20,8	Sukcesywne dalsze zwiększenie zgodnie z KPZL
22.		Powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, nad którą nadzór sprawuje Starosta Będziński [ha]	3 218,9649	Zwiększenie lub utrzymanie lesistości
23.	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi	Powierzchnia użytków rolnych [ha] (GUS)	20 522,0	Odwroćenie tendencji spadkowej
24.		Powierzchnia gruntów ornych [ha] (GUS)	14 069,0	Odwroćenie tendencji spadkowej
25.		Liczba złóż aktualnie eksploatowanych na podstawie wydanych przez Starostę koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	1	Zachowanie lub wzrost

Źródło: Opracowanie własne

Wyjaśnienia: ** - pomiar poniżej progu czułości sondy pomiarowej (0,7 V/m)

10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Powiat Będziński nie jest położony w obszarze przygranicznym, a realizacja projektowanych przedsięwzięć w dokumencie nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny i ewentualne oddziaływanie projektowanych przedsięwzięć będzie miało jedynie zasięg lokalny. Na etapie sporządzania prognozy stwierdzono, że realizacja działań określonych w projekcie Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

11. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 wykonana została zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112, t.j. ze zm.). Zakres został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo znak: WOOŚ.411.16.2025.MM z dnia 07 marca 2025 r.) oraz ze Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (Opinia Sanitarna znak: NS-NZ.9022.22.2.2025 z dnia 17 lutego 2025 r.).

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

W Programie Ochrony Środowiska ujęto analizę uwarunkowań wynikających z Polityki Ekologicznej Państwa 2030 oraz z pozostałych dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych, a w szczególności z ustaleniami i rekomendacjami wynikającymi z:

- Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Strategii Produktowności 2030,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030,
- Polityki Energetycznej Polski do 2040 r.,
- Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.),
- Polskiej Strategii Wodorowej do roku 2030 z perspektywą do roku 2040,
- Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategii Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Polityki Surowcowej Państwa,
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły,
- Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, Retencja, zatrzymaj wodę,

- Planu przeciwdziałania skutkom suszy,
- Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Planu Strategicznego dla WPR (Wspólnej Polityki Rolnej) na lata 2023-2027,
- Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego,
- Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego przyjętego Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r. wraz z aktualizacją – Uchwała Nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Zielone Śląskie,
- Programu Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego,
- Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028,
- Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,
- Programu ochrony środowiska przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego do roku 2023,
- Programu Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.

W niniejszej Prognozie oceniono m.in. funkcjonowanie korytarzy ekologicznych określonych w opracowaniu pn. „Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego” (centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska oraz funkcjonowanie lokalnych korytarzy ekologicznych. Prognoza daje rzetelną ocenę oddziaływania na stan zdrowia mieszkańców Powiatu Będzińskiego.

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest **Ogólny Unijny Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego do 2030 r.** Program działań skupia się na trzech obszarach priorytetowych: kapitale naturalnym zasobooszczędnej gospodarce niskoemisyjnej i zdrowiu i dobrostanu ludzi.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, z jakością powietrza i ochroną klimatu, hałasem, polami elektromagnetycznymi, glebami i zasobami naturalnymi, zagrożeniem wód powierzchniowych i podziemnych, zagrożeniem ze strony powodzi oraz gospodarką odpadami. Kluczowymi aspektami ochrony środowiska na terenie powiatu są:

- ochrona środowiska przyrodniczego przed nadmierną presją antropogeniczną (zagrożenie zachowania odpowiednich struktur i powiązań ekologicznych, niewłaściwie prowadzone zabiegi fitosanitarne i pielęgnacyjne, gospodarka leśna),
- gospodarka wodno-ściekowa (jako źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych),
- poprawa jakości powietrza atmosferycznego.

Dla powierzchni lasów główne zagrożenia związane są z pożarami. Pewne zagrożenie mogą powodować także szkodniki. Zjawisko zanieczyszczenia gleb na terenie powiatu odnosi się głównie do stosunkowo wysokiego poziomu zawartości metali ciężkich. Na terenie powiatu głównymi zagrożeniami dla powierzchni ziemi są:

- lokalne zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi.

Głównymi zagrożeniami i problemami w ochronie zasobów kopalin są:

- ingerencja w środowisko naturalne powodująca jego zanieczyszczenie lub zubożenie jego walorów,
- przekształcenie krajobrazu, które może być powodem obniżenia wartości estetycznych,

- kosztowny i złożony proces rekultywacji terenów zdegradowanych w wyniku działalności górniczej po zakończeniu eksploatacji,
- nielegalne wydobywanie kopalin.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Powiatu Będzińskiego są:

- odpady przemysłowe i komunalne, które generują do środowiska specyficzne składniki mineralne: siarczany, chlorki oraz metale. Zanieczyszczenia zawarte w odpadach na skutek wymywania przez wody opadowe przedostają się do wód powierzchniowych, a w wyniku infiltracji zanieczyszczają również wody podziemne. Na składowisku odpadów w Sobuczynie rusza instalacja tzw. wysokociśnieniowej odwróconej osmozy odcieku. W procesie wysokociśnieniowej odwróconej osmozy woda, pod dużym ciśnieniem, trafia na półprzepuszczalną membranę. W efekcie uzyskuje się dwa strumienie. Jeden to praktycznie czysta woda, w pełni nadająca się do odprowadzenia do wód powierzchniowych, z kolei drugi, który zawiera m.in. bakterie, kierowany jest prosto do kanalizacji,
- ścieki komunalne, deszczowe i przemysłowe – pomimo działających oczyszczalni ścieków, ze względu na niepełny stopień skanalizowania, część ścieków bytowo-gospodarczych odprowadzana jest do cieków powierzchniowych,
- ścieki deszczowe przede wszystkim z centrów miast i gmin, dróg przelotowych oraz parkingów i stacji paliw zanieczyszczają wody powierzchniowe i podziemne głównie substancjami ropopochodnymi spłukiwanymi z nawierzchni,
- częściowy brak kanalizacji – z terenów nie posiadających kanalizacji sanitarnej ścieki odprowadzane są do nieszczelnych, przydomowych osadników – szamb, skąd zanieczyszczenia przedostają się do wód gruntowych oraz do cieków powierzchniowych. Ścieki socjalno-bytowe wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT₅, ChZT, azot amonowy i fosforany,
- hodowle przemysłowe – najbardziej niebezpieczne dla środowiska wodnego są gospodarstwa rolne prowadzące hodowle, z uwagi na produkowaną gnojowicę. Nieprawidłowe wylanie gnojowicy na pola i ich nawożenie, zanieczyszcza wody podziemne powodując wzrost zawartości związków azotu, zmianę barwy, zapachu, podwyższoną utlenialność oraz możliwość wystąpienia zanieczyszczeń bakteriologicznych,
- tereny przemysłowe – antropogeniczna zmiana powierzchni terenu w skutek działalności gospodarczej prowadzonej przez zakłady przemysłowe. Dotyczy to również ścieków przemysłowych, niewystarczająco podczyszczonych przed odprowadzeniem. Zagrożenie skażenia gleby występujące na terenach zdegradowanych (poprzemysłowych). Gleby te zawierają ponadnormatywne zawartości niektórych metali ciężkich. Zanieczyszczenia te wymywane wodami opadowymi, mogą przedostawać się do wód powierzchniowych i podziemnych,
- transport drogowy i kolejowy – zagrożeniem dla środowiska wodnego są spływy opadowe z dróg i nasypów kolejowych, które niosą substancje organiczne (materiały pędne, smary, oleje, środki czyszczące i konserwujące i inne) oraz substancje nieorganiczne (sole używane przy gołoledzi i inne),
- ciekły powierzchniowy prowadzący wody pozaklasowe zanieczyszczenia wód powierzchniowych stają się udziałem również wód podziemnych w obszarach występowania więzi hydraulicznej między nimi i lokalizacji cieku w zasięgu wpływu drenażu wywołanego eksploatacją studni.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu jest komunikacja oraz niska emisja.

Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon pojazdów i nawierzchni dróg.

Niska emisja na terenie powiatu związana jest z indywidualnymi źródłami ciepła w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel kamienny, często gorszego gatunku. Pomimo wejścia w życie uchwały antysmogowej (Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji) nadal zdarza się niedopuszczalne przepisami prawa spalanie różnego rodzaju materiałów odpadowych, w tym odpadów komunalnych, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym.

Na środowisko Powiatu Będzińskiego, oprócz czynników abiotycznych i biotycznych, oddziaływać będą także czynniki antropogeniczne, tj. przedsięwzięcia inwestycyjne i budowlano-montażowe określone w harmonogramie Programu tj.: budowa, remonty i modernizacja dróg, rozwój komunikacji publicznej, budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego, budowa przystani rowerowej, zarządzanie ścieżkami rowerowymi, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, modernizacja budynków np. remonty dachów czy modernizacja baz sportowych. Ponadto do przedsięwzięć tych należą także: budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej oraz budowa, przebudowa i modernizacja budowli przeciwpowodziowych.

Oddziaływanie to występować będzie przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji. W związku z tym zagrożeniem może być:

- zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi w wyniku awarii wykorzystywanego sprzętu i środków transportu,
- naruszenie powierzchni ziemi,
- zakłócenie ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych,
- zanieczyszczenie powstającymi odpadami lub niewłaściwie przechowywanymi materiałami,
- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych,
- konieczność ewentualnej wycinki drzew i krzewów.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie powiatu znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie POŚ zadań. Natomiast w Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ tych zadań na poszczególne elementy środowiska, dziedzictwo kulturowe oraz zdrowie ludzi.

Realizacja POŚ nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Zaproponowane do realizacji działania w ramach POŚ mają pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie w tym przypadku rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i z ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań.

W niniejszym dokumencie przedstawione zostały działania, które mogą oddziaływać na środowisko. Realizacja części przedsięwzięć będzie zatem wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, dla której uzyskania konieczne jest opracowanie karty informacyjnej przedsięwzięcia, a w razie konieczności także raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

W trakcie realizacji działań Programu ochrony środowiska należy podjąć przede wszystkim środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko tj.:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć z realizacji POŚ,
- miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w przepisach prawnych,
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – Urząd Marszałkowski, WIOŚ, GDOŚ, RDOŚ, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Starostwo Powiatowe w Będzinie i inne),
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa.

Wykaz materiałów:

- 1) Projekt Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, Będzin, 2025 r.
- 2) Załącznik do Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Klimatu, styczeń 2020 r.
- 3) Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.
- 4) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.
- 5) Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030.
- 6) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
- 7) Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030.
- 8) Strategia Produktywności 2030.
- 9) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.
- 10) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030.
- 11) Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.
- 12) Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.).
- 13) Polska Strategia Wodorowa do roku 2030 z perspektywą do roku 2040.
- 14) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.
- 15) Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2023.
- 16) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030.
- 17) Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022.
- 18) Polityka Surowcowa Państwa.
- 19) Krajowa Polityka Miejska.
- 20) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.
- 21) Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.
- 22) Program przeciwdziałania niedoborowi wody, Retencja, zatrzymaj wodę.
- 23) Plan przeciwdziałania skutkom suszy.
- 24) Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.
- 25) Plan Strategiczny dla WPR (Wspólnej Polityki Rolnej) na lata 2023-2027.
- 26) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego.
- 27) Program Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego przyjętego Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r. wraz z aktualizacją – Uchwała Nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia

- aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.
- 28) Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030.
 - 29) Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Zielone Śląskie.
 - 30) Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego.
 - 31) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028.
 - 32) Program ochrony środowiska przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego do roku 2023.
 - 33) Program Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.
 - 34) Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego za okres od 2021 roku do 2022 roku, Będzin, lipiec, 2023 r.
 - 35) Raport o stanie Powiatu Będzińskiego za roku 2023, Będzin, maj 2024 r.
 - 36) Uchwała Nr VIII/68/2025 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 27 stycznia 2025 r. w sprawie zmiany do Uchwały Nr VII/52/2024 Rady Powiatu Będzińskiego w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2025-2031.
 - 37) <https://powiat.bedzin.pl/>
 - 38) <https://geoportal.orsip.pl/aplikacje-mapowe>.
 - 39) <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>
 - 40) MIDAS Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
<http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>.
 - 41) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31.XII.2023 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2024 r.
 - 42) <https://geolog.pgi.gov.pl/#>
 - 43) <https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/apps/MapSeries/index.html?appid=8d14826a895641e2be10385ef3005b3c>
 - 44) Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/>
 - 45) <https://mapa.korytarze.pl/>
 - 46) geoserwis.gdos.gov.pl/mapy
 - 47) GUS, Bank Danych Lokalnych.
 - 48) https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpWORP
 - 49) <https://www.uke.gov.pl/>
 - 50) Ocena stanu akustycznego środowiska w wybranych rejonach dróg i linii kolejowych na terenie województwa śląskiego – opracowana na podstawie pomiarów wykonanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2020 roku. GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice, czerwiec 2021 r.
 - 51) Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa śląskiego w roku 2021. GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice, grudzień 2022 r.
 - 52) Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa śląskiego w roku 2022. GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice, październik 2023 r.
 - 53) Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa śląskiego w roku 2023. GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice, październik 2024 r.
 - 54) https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=345
 - 55) Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Departamentu Monitoringu Środowiska, Katowice 2021 r.

- 56) Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Departamentu Monitoringu Środowiska, Katowice 2022 r.
- 57) Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice 2023 r.
- 58) Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Departamentu Monitoringu Środowiska, Katowice 2024 r.
- 59) Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020 w województwie śląskim – opracowana na podstawie pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska, Katowice, czerwiec 2021 r.
- 60) Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie śląskim Katowice, czerwiec 2022 r.
- 61) Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie śląskim, Katowice, czerwiec 2023 r.
- 62) Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie śląskim, Katowice, czerwiec 2024 r.
- 63) <http://www.gios.gov.pl/pl/powazne-awarie>.